

**Droef-eyndend-spel, tusschen Graef Floris, en Gerrit van
Velsen : op de regel: Eerst ghedaen, daer nae bedacht, heeft
menigh in 't verdriet ghebracht**

<https://hdl.handle.net/1874/36247>

I. I. COLEVELTS

LXVII

COL

b1

rariora

Droef = Eyndend = Spel /

Tuffchen

Graef Floris, en Gerrit van Velsen.

Op de Regel:

*Eerst ghedaen, daer nae bedacht,
Heeft menigh in 't verdriet ghebracht.*

Gespeelt

**Op de Szabantsche Camer / Wt levender Ionst,
in Amsterdam / daeghs naer Nieuwe-Jaer /**

Anno 1628.

T AMSTELREDAM,

**Dooz Cornelis Willemsz Blaeuw-laken / Boeck-verkooper /
woonende in S. Jans straet / in 't vergulde A, B, C.**

T O E - E Y G E N I N G H

Aenden E. Heer, Mijn Heer

H E N D R I C K O E T J E N S ,

Secretaris van

A M S T E L - L A N D T .

Mijn H E E R ,

E goede genegentheydt, de welke ick van kindts-been gedraghen hebbe tot d'Ed'le Poësy, is soo van nature en aerdt, dat ick my (soo stoutelijck) heb deryen onderwinden, dit groot en Inlandsch Werck by der hant te nemen: Al-hoe-wel het geschiedt, (nae sommige neus-wyfe geesten meenen) uyt hooghmoedt en op-gheblasentheydt, O neen! maer alleen uyt lust. Ick weet, de bet-weters en licht-bekalde menschen dit selfde fullen verachten, ja alreede veracht hebben, eer sy het verthoont saghen, en hadden 't garen onder voeten ghetreden. Maer ick en steure my niet aen sulcke, maer dencke: *De vloeck blyft in sijn eyghen hoek*: een yeder doet sijn best, tot nut en welstant der arme Weesen, en ick volgh het oudt gebruyck, te weten:

*Niemant en hoort (met recht) eens anders VVerck te laken,
Of ziende dat hy 't selfd' veel beter weet te maken.*

Dit Spel, geliefde Heer, en is niet bediffelt met eenighe diepsinnige redenen, maer ghemaectt alleen (nae kranck vermoghen) slecht en recht, ende de Historie naecktelijck (in aller getrouwigheydt) gevolght, nae onse gemeene dagelijcksche Duytsche Tale.

Alfoo, waerde Heer en Vrund, en weet ick niemant (vermidts V.E. lust en yver tot het selfde) die ick dit op-offere, en meen te laten rusten onder beschermingh van V.E. vleug'len, over de licht-oordeelende menschen, 't geen sy in 't duysentste deel niet en verstaen: maer slachten de Aep, bootsen (haer meerder in 't seggen) al na, wat die bevinden, is haer mede goedt: waer door een Leerlingh (onwetend') veracht wordt, en de spot mee werdt ghedreven, doch wil de minste wel zijn.

Hier mede laet ick V. E. inde bescherminge des Alderhooghsten, de welke V. E. geven wil een gelucksaligh Nieuwe-Iaer. Het selfde wenscht den uwen en altijt Onderdanigen Dienaer en Vrundt

Instituut De Vrooy
voor Nederlandse Taal-
en Letterkunde aan de
Rijksuniversiteit te Utrecht

I. I. Colevelt.

S O N N E T;

Op het tegenwoordigh Werck vanden Geest: ende Const-rycken M^r.

IACOB IANZS COLÉVELT, Chirurgijn.

Peel-wijs wort hier verthoont, in druck nieuw uyt-gegeven,
't Geen voor-tyts in dit land, seer klaeghlyck is geschiet,
't k Segg' tusschen 't Hoofst als doe (door 't geen hem Qua-lust' riet)
En een der Grooten sijn (door wraeck te verd' gedreven)
Hoe Elck van Beyden was oorfake dat *Hun* 't leven,
En met hun *duyfent* veel Eelend' On-eel verliet.
Onallick raecten voorts, in nood en swaer verdriet.
En 't Land van Oorlogh wreed men drillen sagh en beven,
Door Cool-velds' kloecken Geest konstigh in Rym ghestelt,
't Welck hy (jonstigh tot baet der *Vveesen* veel ghetelt)
In *Amstels-Stode* groot, op 't Tonneel liet verklaren,
In 't eerste van dit laer datmen schrijft *Twintigh* acht,
Een *VVerck* wel van gewicht, met *eeren* doch volbracht,
d' Heer geef hem tot sulcx meer langh leven in welvaren.

Kreeft-Dicht op 't selve.

V Erthoonet hier wort klaerlijck, 't verloopen twee Heeren.
Beloonet wierd' 't Feyt swaerlijck. 't Bekoopen 't volck gingh deeren.

P. R. N.

S O N N E T.

G Een lust/ ontstiet de stap/ der Wpsen na te treden/
Hoe wel *Graef Floris* doot is roem-ryck deft verthoont/
Dan der Poëten Hoofst, ons *Romer* dies verschoont/
Dyt Leer-giers lust' bewerckt dit werck/ vol soete reden/
Wonckt tierlijck op 't Tonneel/ en uyt de drangh geleden
Eens dwinghlants/ sticht in bryught/ so aengenaem als blijckt
In 't lusten des gements/ welckir gabe/ milt/ verrijckt
Haer/ die onnoosel sijn/ in hun behoefstigheden.
Daert boozt reen-liebend' brient/ scheumt nijt noch achter-klap/
D seker/ Een in 't Hart, steygert na tweethepts trap:
Offert die *Helicon*, in spjt van *Mormus* rellen/
En legt tot d' *Armen* nut/ in sulcke groote eer
Als opr verwaent vernuft gedaen heeft/ ja noch meer/
Al soekit de leugen deel de waerhept te verstellen/
Doet wel/ geniet u lust/ laet onreen/ reen niet quellen.

Bemint de warheydt. I. Syweris.

S O N N E T .

WEl op mijn Sangh-Goddin, wilt nu doch vrolyck Singen,
 Ter Eeren van de Konst, ter eer van dees mijn Vrindt,
 Die van der Ionckheyt aen heeft d'Ed'le Konst bemindt,
*VW*ile d'al-vergifte tongh van Haters sel bedwingen.
 Geeft reden plaets, laet vry de spotters omme springen,
 En rasen, of men al nu juyght van groote vreught,
 Of looslyck wort beklad (met schempen) yemants deught:
 Deught geeft een rycke Kroon, door liefde sonder lingen.
 Te recht, so't spreek-woort seyt, Al is de logen siel,
 De fuyvre waarheyt, fiet, die achterhaeltic wel:
 Coolvelt, mijn waerde Vrindt (ick bids) wilt soo voorts varen.
 Het snorcken is maer wint, ick wetet voor ghevis,
 Gaet al in Liefde voort, u Spel geen trofsheydt is,
 Maer hebt tot nuttigheydt der Weefen 't gaen vergaren.

Op Godt betrouwt. D. Gabry.

HOe een geterghde Graven Hoer
 Veroorlaeckt 't gantsche Lands op-roer,
 Door 't schenden van d'Eerwaerde Vrouwe:
 Mooght ghy in Coleveld zijn Dicht,
 Soo helder als het Sonne-licht,
 Op-merckende, met lust, beschouwen.

Hier mooght ghy sien hoe het ghevely
 Der Hoeren, oorsaeckt nae-ghelchrey.
 En hoe dat raed van byst're sinnen
 Seer selden yet uyt-voert tot baet,
 Maer dat sy meestendeel al schaet,
 Al schijnt sy schoon in het beginnen.

Het eerste fiet ghy in dit Spel,
 Aen Floris en Vrouw Isabel.
 Het ander sal u Velsen toonen,
 Die meer uyt heete gramfchaps gloed
 Als met een wel-beraen gemoed
 Den Grave quaed met quaed gaet loonen.

CONANDO B.

S O N N E T.

T Ot alle menschen leer, soo hoogh als leegh van staten,
Coolvelt stelt ghy ten toon, wie aen een Hoer ghelooft;
 Wort van sijn eer en staet, en leven t' saem berooft,
 Soo aen Graef *Floris* blijkt: want had hy nae-ghelaten
 Sijns Boels ingeven quaet, die hem soo gingh bepraten,
 t'Ontteeren t' Echte bedt van *Velsen*, hy, als hooft,
 Noch soo veel Stammen kloeck, en waren niet verdooft:
 „ Siet, wie Hoeren gelooft, wat ten lest hem sal baten.
 Sy slachten *Delila*, dien den stercken Sampsom
 Verraderlijcken oock sijn krachten vraeghden, om
 Te verraden, soo 't bleeck, dus wacht u voor twee dingen;
 Door smeecken van een Hoer weest niet lichtlijck verleyt,
 Te haestigh tot de wraeck en weest oock niet bereyt,
 Met langhmoet overleght u vyanden te dwingen.

Rien impossible a Dieu, Jean Ploucque.

S O N N E T.

T Reedt driemael sust' ren Choor dees Rymer te gemoeten,
 Komt van Parnassi spits, hanthaest dien, die u biedt
 Sijn Dichten, wocht de Nebb' met Cristalyne vliet,
 Hy looft u meerder dan met Rymen te begroeten.
 Apollo sent Mercurt met sijn gevelerckte voeten
 Toe graf Homeri, op dat hy eens weder siet
 Poeten in dit landt, noch dat hier steruet niet
 De geest Maronis, die steeds in de konst moet wroeten.
 Momisten let op 't geen dat u Natuur vertoont:
 Hoe dat 't geweld in wort gehanthaest, ghy verschoont
 Dees die ick dapper noem, al valt het u t' saem swaerlijck,
 Het Vonnis geeft, of die, die d' eerbaer Vrouw verkracht
 De doot niet waerdigh was? dan, oft die van min macht
 VVraeck toonend van dees daedt, most steruen soo gevaerlijck?

N. FONTANVS, Med.

VIER-LINCK.

H Eel Hollandt is in rouw, Graef *Floris* raect in schanden,
 Door 't smeken van een Vrouw, die hy te licht gelooft,
 Veel Adel, wort gevaen, en vluchten uyt den landen:
 't Verkrachten d'oorfaeck is, *Velsen* van 't lijf berooft.

't Hart springht in vreughden.

In-houdt van 't Spel.

De schoone Isabella, Boele/ ende by-sit van Floris, de seshiende
 Grabe van Hollandt/de vijfde van dien Name/ nae langhdurige
 opgeleyde beloften/de Grabe daghelijcx quellende om haer te
 doen upt-hutwen aen eenighe sijnder Adel. Versoect de Grabe
 Heer Gerrit van Velsen, om hem dese vooz-sepde boel en Vrouw te
 Echte te geven. Velsen verstoort/weygert 's Graben boel/ en trouwt (na korter
 wijl) met de dochter van Heer Harman van Woerden. Isabella dit ter ooren
 komende/vernieuwt in haet/bzenght/ dooz loofheyt/ so veel te wegen/
 dat Heer Gerrit van Velsen wiert (om haer berraet te wercken) gestiert in
 Commissie des Graefs/uplandig: Verrocken zijnde/ besoeckt sijn Nich-
 te op 't huys te Croonenburgh/en heeft haer (dooz ingeben) van haer eere
 berooft. Dooz Machtelt haer bindende in overgrootte dzoefheyt/valt in
 slaep/den Hemel dalende/ wiert vertroost in haer syden. Velsen t'huys
 komende/vind' sijn lieve Huysvrouwe als upt-gheput van tranen/t alles
 verstaende: De wzaeck-lust tergh't gemoet/ schrijft aen sijn Schoon-va-
 der Heer Harman van Woerden, mede aen de Grabe van Kuyck. Van
 Woerden, en Velsen, 't met rype raet overwegende/komt ter geleghen uur
 Heer Gijbert van Amstel, die sy (na schoone reden) hier in mede gebzuyck-
 ten/men ontbiet den gantschen Adel. Van Kuyck verwittigt het gene in-
 den raet besloten is/de Graef te vanghen en naer Eng'landt te stieren / en
 Johan, sone des Graefs/ in sijn plaetse te stellen. Quaet ingeben rijst upt
 den afgront/ verboeghter inde vergaderinghe der Ed'len / de herten ver-
 bittert makende/sy alles om wzaeck roepen: De Grabe/om eenige twist/
 treckt naer Wtrecht/nemende met hem de vooz-naemste Edeldom:de mid-
 dagh gekomen zijnde/ leyt hem te rusten/ (onder topfen Velsen met eenige
 Adel hebben haer gaen verbergen in't Bosch/achter eenige dicke strupe-
 ken/) Amstel dooz-trapt en slim/ de trouste vriend' en raedt des Graefs/
 treed by de Ledekant/ pozt hem ter Nacht/ doet zad'len sijn paert/en rijdt
 met de Graef en weynigh geselschap (sonder achterdacht) ter poozten upt
 (hem wijs-gemaect hebbende menighe van geboghelte daer te zyn) ter
 beleyder plaetsen komende/ wierd gebangen/ en naer Croonenburgh ge-
 voert/ daer nae op 't hooge Huys te Nuyden: 't Raecht alles op de been/
 tot verlossinge des Graefs. Velsen vernemende de stercke by-een-kom-
 ste des volckx/ was verbaest/ bint de gebangen Grabe op een paert/ van
 meening' haer t'ontbluchten/ doch 't gebiel anders/ het machteloose paert
 komt te strupecken op een kant van een sloot/ geen tijt hebbende om hent
 daer

In-houdt van 't Spel.

daer uyt te helpen/geeft hem ter haest een-en-twintigh doodelijcke wonden/en vlucht op Croonenburg. Sy bindende haer Grave half levend' en doot/doch wepnigh spraecks/gaf in't kout synen geest. Men belept Croonenburgh/'t wiert gewonnen. Amstel en Woerden vluchten als ballingen/Velfen gebangen zijnde/wiert geboert naer Leyden/ en wert ter doot verwesen: andere Adel na veel besondze en verscheydene plaetsen/eynd' lynch des nachts verschijnt hem inde ghevangenijsse des Graefs bebloede Rif. Velfen tot straf/ten uysterste gerolt wordende in een Ton met Spijckers door-slaghen/daer noch uytghehaect zijnde/wiert onthalt/nae 't melden der Histozen.

Personagien:

Graef Floris.
Isabella de schoone, Boel van G. Floris
Luyster-vinck, Dienaer.
Goet-hart, Dienaer.
Philips van Waffenaer, Secretaris.
2. Edelmannen in 't geweer.
't Gherechte der wel-gebore mannen.
Cypier.
Boer en Scherp-rechter.
Fama.
Post-Bode.

De Adel des Graefs zijn dese:

Heer Gijf bert van Yffelsteyn.
Heer van Zuylen.
Heer Wolphert ter Veer.
Heer Loef van Cleef.

Heer Gerret van Velfen.
Machtelt van Velfen.
Heer Harman van Woerden.
Heer Gijf bert van Amstel.
Schilt-knaep van Velfen.
Cathrina, Camenier van Vrou Velfen.
Hemel-Rey, singende.
Hemel-Rey, sprekende.
Helsche Geest.
Een Paap.

De Adel van Velfen zijn dese:

Heer Gerret van Craeyenhorst.
Heer Willem van Zaenden.
Heer Willem van Teylingen.
Heer Arent van Benscop.

De eerste uyt-komst.

Ifabella de Schoone, de Boel van Graef Floris.

Ifabella.

B

EN ick / eplacp! niet d'ellendighst aller Vrouwen?
(Wen/

Du eere-loos ont-eert / die waende wijs te trou-
Maer 't vuyt ontucht's bedryf / heeft 't lichaem
(sonder schaemt) (saemt)

De Graef gebuycken doen / om also hoogh be-
Te werden in het Hof / 'k ben als ter neer ghe-
smeten /

Sult ghy u diere eed' Graef Floris so vergetent

Belostenis ghy deed' in dees vercierde zael/
Wat reden hadden wy? wat waer al u verhaelt
Maer dit: ghy echtelyck met ernst my soud' verbinden
Met d'Heer van Delfen / dan ick sie 't zyn lichte winden/
Want hy nu onlanghs is met groote vzeught gehuuwt
Men d'Heer van Woerbens kindt / dit meer myn pijn vernuuwt:
Is dit verbeteringh? heb ick daerom gegeven
Eplaes! mijn vryghepdt? de sleutel van myn leven?
Denckt ghy o Grave niet / dat dees beloft en reen
Inwendigh dese borst doet rucken haest ontween?
Moet ick dees schande / ach! van peder een nu hoozen?
En had' ick noyt gemind' / of waer ick noyt geboren
Van moeders lijf geweest / 'k en sou dan in myn sin
Soo licht ghelooven niet de soete sotte Min.
Wt gayle wellust / ach! 'k my gingh ter neder legghen:
My schaemt u Ifabel / wat sult ghy komen segghen?
Waer me beweerdy en verdedicht ghy u eet /
Die nu soo plotselyck gevallen lept ter neer?
Wat was ick 's Werelds pzonck in mijne Lentens jaren?
Du is mijn jeught verdozt / nu my is weder-varen
't Geen onverdzaeglyck is / want ick niet raecken kan /
Dae smilckhepdt en wil / te erben booz een man
Den ed'len Delfer Heer / doch 't is nu als verlopen /
Ick sie in dese saeck geen vpligheden open.
Sult ghy o waerde Graef vergeten eer en eedt?
Weet ghy niet dat hy u als schamperlyck verweet?
Dat hy begeerde niet u oud' versteren schoene?
Dit zyt ghy Ifabel / wat staet hier in te doene?
Wat is de middel best / dat ick dees trots daet
Mach wzeerken? Du bedenckt / 't stuck my alleen aenigaet:

Ick sal de Graef booztaen soo hart en lastigh quellen/
 Alleenlijck om mijn eer/ en hem vooz oogen stellen/
 De trouw verplichte schult/ die hy mijn heeft beloost/
 Want ick ben als vergeekt/ dooz nymeringh ontrooft
 Van sinnen/ dan sal 't hart eerst van dees quel genesen.
 Du moet ick boel/ en hoer van sijn Genade wesen/
 Doch 't is nu al geschiet/ hou 'k hem dooz listigheyt
 Derwecken/ dat hy haest aenrechten mocht een seyt:
 't Sal schien/ (maer nu gepeynst) al costent my mijn leven/
 Gantsch Holland sal dooz 't werck nu schudden en oock beven.
 Salmen mijn reuckloof heyd steeds legghen in 't ghemoed/
 Du wallicht my de lust/ mi coocht mijn warme bloed.
 Ick schyck als mijn gedacht het eenmael komt bedencken/
 Het vlepemde ghesmeeck 't geen myn de Graef quam schencken:
 'k Derwonder my/ en 't kan niet komen in 't gedacht/
 Datmen soo licht 'lyck 't woord van Prins of Graef veracht.
 O Velsen/ Velsen siet en let eens op dees dingen/
 't Sal u eer cozter wyl op andere maet doen singen:
 Vreddeeloos gemoed/ onthepdelt ghy te vzaegh.
 En ghy o Graue mee/ die lust en vzeuchts genoegh
 Genoot in 's levens dal/ sal ick nu zyn verlozen?
 Acht ghy u woord niet meer 't geen ghy mijn hebt geswozen?
 Ghy zyt geen eere waert/ tot u nam ick mijn keer/
 Men u verlooz ick/ ach! mijn dier en waerde eer.
 Laet ick ten Hobe treen dees loof heyd soo bestricken/
 Op dat mijn treuend' hart mach weder pets verquicken.

Isabel binnen.

De tweede uyt-komft.

Grave Floris, Goet-hart, Luyster-vinck, met eenige stomme
 Adel, &c. en Isabel daer nae uyt-komende.

G. Floris.

Hoe tobbelt het geluck/ dan op en dan weer neer?
 Hoe woelt mijn schand're bryen met diep gepeynsen veer?
 Wat heeft den mensch een stryd in dit vergaencklyck leven?
 Waer salmen hem/ eplaes! ten uysterst toe begeven?
 't Sedert mijn waerde Vrouw Beatrix is gerust/
 Heb ick met Isabel ghebruyekt mijn lieve lust/
 Sy lelt my dagelijcks te veel aen mijne oozen/
 't Is waer dat ick haer heb by hand-trouw wel geswozen/
 Dat sy genieten sou'd den Besser Heer ten echt/
 Doch 't lott is omgeheert/ wat ist 't geen dat hy secht!

Mijn

Mijn woord hy staet in 't wild/ en acht niet op mijn reden/
 Daer ick aen Isabel hem woude met vzeughd besteden/
 Piet willende ten deel/ die hem soo wierd vereert.
 Langhmoedigheyd (ick vzees) my in dees saeck ontbeert.
 Ick Floris die daer ben te recht seshiende Grave
 Van Holland/ wel hoe/ sal hier nu een Dorst zijn slabe
 Van eenigh onder-saet! O neen/ 't geringhst gedacht
 Woerd dooz dees trotsheyd trots nu nimmer niet versacht,
 'k Sal 't laten pzoeben die aen die/ die (seggh ick) heden
 Versoep/ te waerdigh kent/ in mijnen schoen te treden.
 O Velsen ober-denicht/ u stoutelijck bestaen/
 Dat ghy u selfs en my hebt veel te koyt ghedaen!
 Had ghy ghevolght mijn wet/ het geen u quam vooz oogen/
 Denicht in wat heerlijckheyd ghy meerder soud verhoogen:
 Maer neen 't waen- wjs gemoed volght dick syn eygen sul/
 Meent hem op 't rechte spooz/ en valter midden in.
 Doch hier niet van gerept/ wie komt ter kamer binnen!

Isabel uyt-
komende.

Isabel.

Ick ben 't genadighst Heer. G. Floris. De onbetemde sinnen
 Wag len hoe langhs hoe meer : hoe dus/ waerom bedzoest?
 Een vzoou als arm veracht/ wel dickwils troost behoest.

Isabel.

Is u yet leets geschiet? ick sal de daed stract vzecken.

G. Floris.

Isabel.

Ghy weter wel mijn Heer/ ep my! ep Hooffche treken!

Ach/ ach/ verschoven mensch! ick blijf nu die ick ben/
 Want upt dit swaer verdriet 'k my selfs niet helpen ken.

G. Floris.

Wel Isabel/ hoe nu? Isab. Ach Grave edel Heere!
 Den Hemel jon dat vzeugt en heyl hy u vermeere. Dienaers binnen.

G. Floris.

Isabel.

't Sa mannen wat ver treekt. Ontslupt nu u geclach.

Dit vzoouwelijck gemoed/ het gene nacht en dach
 Bestreden en gequelt wozt met veel phantassen/
 En niemand/ niemand niet my hier kan van bezyen/
 Dan ghy o Dorst alleen/ wat heb ick u gesmecekt
 Om hulp/ om troost: dan nu (eplacp!) 't my ontvzecekt.
 O Floris moetmen dit aen mijn nu sien bedryben/
 Men sal/ dit myne doen/ in stael gedachten schryben.

Wat ick daerom o Prinz! gekomen in het Hof?
 Wat eeden deed ghy my? O Hemel 'tis te grof!

Owe belostenis hebt ghy niet nae ghekomen/
 Want Velsen is getrouw/ en heeft ten echt genomen
 (Gelijck ghy Grave weet) den Heer van Woerdens kind/
 En al u seggen hy in 't minste acht als wind.

Is dit vooz trouwe dienst/ te zyn gantsch 'ghch verstoeten?
 Geniet ick dit ten loon? moet ick van d'huyl-genoeten
 Versmaert zyn en bespot? G. Floris. Bereugelt 't vzoef gelaet/
 Gehuypt de reden/ geeft se plaets/ hond middel-maet:
 Ghy weet wat dat ick ben/ waer hy ghy zyt gheseten:
 Soud' ick/ bedenckt u eens/ soud' ick het wel vergeten

- Dees schand' aen mijn geschiet/ dooz antwoordt snar en snel.
 Iſabel. Doch tans u trouw gemoedt kond' t eer volbrengen wel:
 Had' ghy van sin gheweest/ ghy soud' u om geen dingen
 Laten verhooghden om my tot Hoogheydt te bynghen/
 Had het u ernst geweest/ het Graeffelijck gemoedt
 In 't minst niet hyden soudt al 't geen u Delsen doet:
 Ghy die een Grave zyt van Coninghs stam ghebozen/
 De spijt ulus onderdaens is veel te swaer om hoopen:
 Ghy die een Grave zyt van Roomſche Coninghs zaet/
 Doozuchtigh/ edel/ hoogh van af-komst en van staet.
 Ghy die dooz dwangh den Dries/ spn wrevel-moed' gingh temmen/
 Deed' oock verscheppen meer/ in epgen bloedt-badt swemmen:
 De Vlamingen gedempt/ oock d' Heer van Woerden stout/
 En Amstel al beheert/ vooz waer het selfs my rout/
 Niet 't wepgeren van my/ met wreuts en spitse reden/
 Maer dit is 't geen my spijt/ dat hy u achtbaerheden
 In 't minste niet en vzeest/ geeft hem ter haest ter echt
 Met uwe vband's kindt. G. Floris. Wel Iſabel te recht
 En waerlijck is 't geen ghy aen my nu komt verroghen.
- Iſabel. Ick ben in 't soet voozneem heel schandelijck bedroghen.
 G. Floris. Wat staet hier toe te doen? Iſab. Mijn Doozt gebuycht verstant/
 'k sal 't u nyr-leggen. G. Floris. Begint. Iſa. Sent Delsen veer
 O hoogh gebozen Graef/ in wjd en vzeemde landen. (van kant/
 G. Floris. Wat soud' ick Iſabel dan nemen hyder handen?
 Iſabel. Laet hem verriichten pets/ versiert dooz valsche schijn/
 Gebuycht een soete wzaeck tot u harts medicyn:
 Als hy verrocken is laet haer als mond' lingh weten/
 (Te weten Delsens vrouw) dat ghy sult comen eren
 Op seker uur en stond. G. Flo. Hoe dan toe Iſabel?
- Iſabel. Dan weet ick dat ghy 't werck in als berechten sel.
 G. Floris. Wat werck/ ick bid' u/ seght? Iſab. Erst veynst na u believen.
 G. Floris. Hoe vorders niet de saeck? Iſab. Doozts toont (in schijn) u vzeiben
 Dat hy verwitticht heeft met lett' ren inden vriez/
 (O Grave lieve neef) groet mijn beminde lief/
 Doozts hy welvarend is. G. Flo. O loofelijck beleggen.
- Iſabel. Genadighst Heer/ ep hoorz wat ick u meer sal segghen:
 Als ghy op Croonen-burgh u tijdts geleghenthepdt
 Dint/ pets versint 't geen dient vooz al ghesep:
 Dyon Delsen die daer sit als supberlijck en stui/
 Sy heeft geen achterdacht/ ghebuycht aen haer u wil/
 Onteert haer/ en vergelt de vzeentich en trose reden/
 Doet haer gevoelen vyz waerom sy wert bestreden/
 Als ghy met ernst gemoedt en niet bekeefshepdt sprack/
 Hy 't bitſich wepgerde/ een saeck 't geen 't hart dooz-staek/
 De wzeck lust terghit myn siel dooz 't strengelijck verkrachten.
 G. Floris. Al 't geen ghy hier verhaelt valt my wel in gedachten/

Ifabel. Belooningh dierghelijck en hand' ick noyt in raed'.
 Hier dient niet langh getoest/ volbzenght 't aenstaende quaet/
 't Zy 't is haer lief of leet: en alst haer is benomen/
 Dan salse zyn u hoer/ ghy u woordt sult na komen.

G. Floris. Bedaerd wat/ weest ghesilt/ wan-hoop stelt aen een zyt/
 Het sal in als wel gaen. **Ifab.** Ja wreecht te recht dees spijt.

G. Floris. Mijn gunste **Ifabel** is tot u soo gheneghen/
Ifabel. Dat 't bitterlijck geschrep mijn hart doet meer bewegen.

Ifabel. Had' ghy mijn soo besind' als 't blycht aen u gelaet/
 So waer vergeefs dit werck en vooz genomen daet.
 Ghy maecten onlanghs siet/ voel kidders/ Edel-heeren/
 Hups-luyden/ slecht van aerd/ wel beertich/ om vermeerren
 D' groote Graeflijckhepd: Soud' ick verschoben mensch
 Vercrepghen geen' ge troost/ naer wille/ lust en wensch.
 Onluchigh was den dagh/ doe 'k eerst by u quam pavent:
 Onluchigh was de uur/ onluchigh was 't vergaren/
 'k Doet als verstootten zyn/ 'k beemerck het aen u reen/
 Dat ghy (door schoone schyn) 't gemoedt slechts stelt te vreen.

G. Floris. Wantront ghy **Ifabel** dat nu mijn woord sal dalen?

Ifabel. Ick vrees en ick hoop/ my sozght dat ick sal dwalen/
 En hidben alle daegh mijn broodt van hups tot hups/
 't Niet niet een sware last? 't ist niet een strenghe kruys?
 Kon ick noch (als wel eer) dat ick u noyt en kenden/
 Ach! had' ick myne eer/ wer waerts sal ick my wenden?
 Wegelijck sullen my verstootten en versmaen/
 Ep my ellendigh mensch! wat heb ick doch bestaen?
 Dan ick betrouw op u/ o Graef' blyst mijn gedachtigh.

G. Floris. Besadiget o **Dzouw!** het blycken sal waerachtigh
 't Geen ghy hebt vooz ghewent/ silt u geklach/ ick sal
 D' staet verhoogghen meer/ en wreecten 't ongeval
 Dat trots aen u gheschiet: daerom dunckt mijn geraden
 Dat ghy in dese saeck niet zyt soo swaer beladen:
 't Is groote sottighepd/ ghy doet u selfs gheuel.

Ifabel. Wat is 't geen ick velces? een dzoef en nare hel.

G. Floris. Ghy sult/ is 't in mijn macht/ zyn hooger noch verheven/
 Ten huw'lyck (dit betrouw) soo sult ghy zyn gegeven:
 Steunt by 'lyck op mijn woord/ staecht u wee-maedighepd/
 Creet met mijn nae het hof/ de maeltijdt is bereydt/
 Ick onderwoylen sal dees saeck soo over-dencken/
 Wat u het nutste is/ en wat 't hi steets kan krencken.

Ifabel. Ick volgh genadig **Dorck.** **G. Flo.** So doet. **Ifa.** Den hemel geest
 Dat de vermetelhepd van Delsen een-mael sneeft. **Binnen.**

G. Floris roept syn dienaer, Goethart.
 't Sa dienaer/ Delsen seght dat hy met 's Hof's helieven/
 Moet trecken inder haest wy-landigh met veel blycken/
 Hy strax (in 't doentlyck is) de schyn hier op het Hof/
 't Sa vaerdigh u wat haest. **Goethart.** Mijn Heere met verlof.

Luyster-vinck!, een Hof-dienaer des Graefs, uytkomende in eenigheydt.

Luyst. vi. **D**ae dat ick in de Sael in 't af-gaen heb ghehoort
 Dooz momp'lingh/dat de Graef op Velsen was ghestoot.
 O Isabel! ghy weet soet-aerdelyck te vlypen/
 Te quellen so de Graef/dooz een weemoedigh schreyen:
 Van met een nickend' hart ('t is al der Hoeren aert)
 Te toonen soeten schijn. mijn hart dat is beswaert/
 'k En weet niet wat ick denck: het sottelyck boornemen
 Gaet in mijn ziels ghemoet/de krachten gantsch verbzemen:
 De Graef is wel ontsint dat hy lydt al 't gheuel
 Om dit parragoentje! sou om dit leelijcke vel
 Een Graeffelijck ghemoet ghestadigh zijn vol suchten?
 Dooz 't gantsche Landt verspreyt hem alle dees geruchten.
 Des Graefs versteurenis op Velsen na ick voel/
 En seker gissingh maeck/is om dees Hoer en Boel/
 So datse/na het schijnt/wyt haer te lichte wesen/
 Sy niet een haet en nydt op Velsen is gheresen:
 Ick breez en ben beducht dat dees vlypne Vrouw
 Sal vrouwen wy wat breezt/ ick wis en seker houw.
 Zdy/o Edle Graef! geblint-hockt in dit wesen?
 Merckt ghy gheen vlypery/wyt haer valsch hart gheresen?
 Haer wel-bespraecte tongh/ die met beveyn'd' ghelaet
 Ontmant ons Graven bzejn/niet weet hy gaet of staet.
 O schalcke Feer! ghy doet dat hy leyd al syn sinnen
 Te vastelijck aen u/ en quelt noch meer van binnen
 Sijn Graeffelijck ghemoet. Velsen had recht en reen
 Op 't gheen wierd vooz-gheleyd/dat hy niet wilde treen
 Te trouwen's Graven Boel/'t is hoofdeloos vermeten/
 Als dat de diensten trouw/van Velsen zijn vergheten.
 Ick wacker na het Hof nemen wil vlytigh acht/
 Dat alles wierd besozght/want Velsen wierd verwacht.

Binne.

Een weynig
 Ritte.

Ghelaerst ende ghespoort komt Heer Gerrit van Velsen,
 nemende af-scheyd van sijn Vrouw op Croonen-
 burgh, Schildt-knaep, Camenier.

H.G.v.V.

Schild-k.

M.v.Vel.

Camen.

H.G.v.V.

Mijn Dienaer. Schild-k. Hier mijn Heer. H.G.v.Vel. Mijn
 Daert word het bestelt?
 't Is vaerdigh. H.G.v.Vel. Du mijn lief/ u selven so
 't Sal noch zijn meerder pijn als ick u/ Lief/ moet derven.
 Mijn Vrouw die tierter aen of sy terstond sou sterben.
 Besadight wat u rou/ghy weet mijn liebe Lief
 Dat ick ontboden ben op 't spoedighst/met dees Bries.

500

Soo langh als ick in't Hof verkeert heb/mijn Beminde/
Geen anders dan als my/ wist-men bequaem te vinde
Die dit uprechten kon: ick moet/ep weest gherust/ (ste lust/
Dees rep& kan haest geschie. M.v.V. Mijn Engel. H.G.v.V. Waert:
De Graef (weet ick) verlanght my selfs hier van te spreken.

M.v.Vel. Doe ghy dees tydingh kreeght/mijn leden schier besweken.

H.G.v.V. Hoe dat mijn liebe helst? Du d'Heer spaer u ghesout.

M.v.Vel. Den d'aen-komst doet de weet door eenigh brief of mond.

H.G.v.V. So haestigh/als God wil/sal ick my weder spoeden.

M.v.Vel. Den Hemel gon u reys/doch licken mach ten goeden.

H.G.v.V. Mijn schoonste schoon vaert wel! M.v.Vel. De pyne meer ver-

Gheeft goede Godt dat hy gheluckigh weder-keert. (meert/

Ick weet niet hoe mijn gheest dud-oozigh is vol vresen!

Wat mach 't beklemde hart met so veel wanhoop wesen?

Mijn Lief vertrecken sal tot dienste van het Land.

O ober-brave Prinz! 't wel-wetend' kloeck verstant

Heeft u so veer ghebracht in Princelijcke Hoben/

Dat ghy/na Ridder& aert/ veel Princen gaet te hoben.

Cathyna. Cam. De-Vrouw. M.v.Vel. Hoe is mijn hart be-

't Gemoet is swach en teer/ 't is Vrouwelijcke aert. swaert.

Camen. De tranen vloepen haest al biglend' iyt dees ooghen/

M.v.Vel. Want 't duchtende ghemoet heeft t'eenemael ghesooghen

Pets 't gheen my moey'ghk valt/ als het komt in't ghedacht.

Camen. 't Af-scheyd verandert u/ u reden wat versacht.

M.v.Vel. 't Schryckt my als ick 't ghedenck. Camen. Wat is't roem-waer-
de Vrouw?

Iffet pets sonderlings? Wilt my de saeck vertrouwe.

M.v.Vel. Om dat ick ken u hart/daer om heb ick geen schroom. (droom.

Camen. De-vrouw begint. M.v.Vel. Cathyna 't is een droom. Cam. Een

M.v.Vel. Een droom. Cam. Droomen is maer bedroech. M.v.Vel. Wat
sal ick/laep! seggen/

'k Wilde ick pemand wist die dees droom kon iyt-legghen.

Cathyna luyfxt eens: Twee nachten maer gheleen

Was dat my in mijn droom seer vierighlyck verscheen

Een Leeuw seer goet van aerdt: ick streelden hem/doch vresen

Beklemde dese boest/ sijn grimmende sel wesen/

't Welck op een ander tyd blixemt ghelyck een vuur/

Scheen lieffelyck en soet/suyft in de selfde uur

Beranderdend' 't gelaet/ ick gaf hem veel vryheden:

Maer hy sijn honghers lust ten leste. 'ngh besteden/

My dacht' tgaut-dyadigh hay/ my swalpen om het hoost/

't Verscheurde mijn gebeent/het was van sin berooft:

Hoe ick het vleyde meer/hoe 't meer sijn graghe lusten

Besteden als verwoed/muedigh gingt sit ten rusten.

Ick sagh mijn selver aen vol endeloose pijn/

'k Ontloock mijn vaeckerich oogh: Hemel wat mach dit zyn?

Ick

Ick vant mijn lieve Lief gherust aen mijnder zyden
In diepen slaep gheraecht. Cam. Me-vrouw dit wyeed bestryden
Zijn maer de dampen van het doof verliesde hzyn.

M. v. Vel. Ghy acht o Catharijn! dees droom geringh en kleyn.
Camen. 'k En doe me-vrouw niet: 't is maet om uyt te wieden

Van u dees phantasy. M. v. Vel. Der waerts soud' ick dan blieden
Indien dees droom geschiet? Cam. 't stalt dees sotte praet.

M. v. Vel. D'hy-sijn waerlyck is het leven van mijn staet.
Camen. Me-vrouw u wat vermaecht hier onder dese lommer/
By u plapsierich Slot. M. v. Vel. Hoe ick my meer bekommer/
Hoe swaerder dat noch valt 't geen my 's nachts weder-voer;

Het gaet niet als het hoozt/ mijn geest is als een roer
't Welck in een stozm en wind het Schip kan pligh wenden:

Nochtans ten lesten raecht in ramp en in ellenden.

Camen. Creet in o Diefse Vrouw! bzydelt het toom-loos hart/
Op dat 't verlichtingh kryght van pyneljcke smart. Binnen beyde.

Isabella uyt in eenigheyd.

Du gatet na mijn sin/ nu is 't begeer volbracht/
Mits mijn booznemens lust ten uysterst' schijnt gewracht:

Ghy sult bedencken eens Delsen u laster-reden/
Ghy sult nu een-mael sien wat voor ghelegentheden

D wierden booz-gestelt/ met meeningh heel op-recht:

Ick heb voor desen tydt de saken so ghehecht/
Dat-mer naer hondert jaer sal weten of te spreken:

Maer hy en acht niet eens de doodeljcke steken

Die hem nu naeckend' zyn: vaert al in liefde voozt/
Ghewisselijck eer langh sal hier wat zyn gehoozt.

't Hart is my als verheught/ dit spel heb ick gebrouwen.

Dees reys o Delsen: sal u nader-hand noch rouwen/
So wel heb ick belepd mijn woorden met verdrach/
De Grabe scheen verboerd so haest syn oogh my sachs/
Syn bloed brypsend' verhit bloogh henen door de ad'ren

Dat hy syn sinnen kon in 't minste niet vergad'ren.

Delsen nam aen de last 't geen hem wierd booz-gelepd:

Om my sal komen wis dit schandeljcke sepd.

Ick weet des Graven sin/ mijn tongh kan hem belesen/
Als ick hem heb te vrend' voor wie wil ick dan vreesen?

Laet rasen als ontsind' het Hof/ jae gant'sche staet/
Als ick de Dozst bethoon een uysterlyck ghelaet

Van liefdens-koosery: Ick hoop het so te wenden/
Dat Delsen raken sal door my in veel ellenden.

Binnen.

Vertoo-

Vertooningh, waer Velsen vertreckt in Commissi.

Velsen vertreckt tot dienst en wel gheval der Landen,
Sijn af-scheydt neemt van 't Hof: volbrengbende het gheen
Daer hy wierd me belast door schoone schyn en reen:
Maer weynigh is 't gedacht op 't geen daer is op handen.

Twee Hof-dienaers, d'eene ghenaeamt Goet-hardt,
en d'ander Luyster-vinck.

- Goet-h. **W**EL Luyster-vinck/wat duncktje/wat geschiet inde
Wereldt al!
Luyst. vi. Wat moet hy al hozen die niet doof en is?
Goet-h. Wat siet hy al wonders die niet te recht is mal/
Luyst. vi. En hoe word hy bedrogen die goet van geloof is?
Dijn dunckt dat dit wel een verwarde roof is/
Dit spul en verstaet ick mijn niet men d'allen:
Als icker noch om denck/de Voer kon byster kallen/
Goet-h. Sp weet de Graef vyfmentigh te vliepen aen het hooft.
Dat de pocken/is de Graef van sinnen berooft
Dat hy hem laet verlespen van sulcken snoode Vrouw:
Die deurtrapte Sack/ ick heur veel arger houw
Als de Picker was/over veel hondert jaren.
Luyst. vi. Lae sy verstater bekrencht op sulcke snaren/
Sp is niet de Pyns/over de Maes/ekomen langh.
Wat de Graef sepdē/ sp heur outwe Lietjen sangh/
Sp sou mijn hooft wel warm maken met sulcken gesemel/
De Graef het recht aen heur een Hel en oock een Hemel.
Goet-h. Agut hoe loopyer me deur/wat binje oock een quant/
Luyst. vi. De Graef die houter schier veur een verheven Saut:
Maer dat ick wat vooghdij had 'k sou heur hoerery verleeren.
Goet-h. Wat passen wy daer op/wy mogense wel ontbeeren.
Luyst. vi. Dat's waer/maer kreegh ickse eens op een plaets allien.
Goet-h. Wat wodjer doen? Luyst. vi. Maer byken heur arm en bien/
So soudē wy wat byper zyn in onse dagen:
Want watter geschiet gaetse de Graef/over dragen.
Luyst. vi. Socht jy dat te doen/jy raecten onder de pels/sietme by sel//aē.
Peen/ ick most hoven blyven/Goet-hart/souter wel//gaen/
Of 't was rechtschapen bedooven spel.
Goet-h. Maer Luyster-vinck/hooft/weetje mijn hootschap wel?
De Graef heeft wy belast dat ick in haestigheden
Sonder vertoeven/soud' vaerdigh henen treden
Daer 't huys te Croonenburgh/om de Vrouw te laten weten/
Als dat de Graef op morgen by haer wil komen eten:

- En haer gheselschap houwen/want so u is bekent (schent/
 Is Delsen tot 's Lands dienst upt. Luyfter-vi. dat hem de Raben
 Met heur eten/eten/eten seg ick! ick en kan niet seggen:
 Ick loof niet dat moet al op een aere moer leggen.
- Goet-h. Wat sal ick seggen? ick doe so my is belast//man.
 Luyft. vi. Jon backhuys raechter lichtelijck oock te gast//dan:
 Je hint toch so een knecht/je eet jou koozentjen groen.
- Goet-h. Confrater ick ty heen om 's Graef's bebel te doen/
 So hoor ick als ick weer kom van hem gheen klachten.
- Luyft. vi. Wel selje haest weer komen? ick selje buyten wachten.
 Goet-h. Dat kostje heen/dats gangh. Luyft. Als mijn Vrouw jou bootschap
 Selter wel (weet ick) op een berwond' ren gaen. sal verstaë/

Goet-hardt ende Luyfter-vinck gaende met malkander, en
 blyvende een weynigh binnen, daer na Luyfter-vinck
 eerst in eenigheyd uyt-komende, seght:

- Ick kan bedencken niet wat oozsaeck of wat reden/
 Dat nu de Graue wil sijn maeltijd daer besteden?
 Juyft nu de Delsse Heer ghetoghen is upt 't Land!
 't Is wel wat wonders! 't is wel een vzeemt verstand!
 Ick weet niet in wat vaten ick het sel menghen!
 Juyft ty me-Vrouw van Delsen/ wat sel dit in bzenghen?
 Dan dit neem icker upt/na dat ick meen en gis/
 Als dat de vuyple Feerx/ Habel/de oozsaeck is:
 So dat ick hen beducht/ sy 't Land in roer sal maken/
 Wat stater in te doen? ick moet vooz alle saken
 Eens letten op dit stuck/en hebben wat gedult/
 Verwachtende de tijdt tot datse is verbult.
 Hoe jaeght dit diepe hzeen? de sinnen dzyftigh dzyphen/
 Te langh so wacht ick hier/wel waer of sy mach blyven?
 Had' ick 't hem niet beloofst ick kuperde na 't Hof/
 't Gedacht dat ment hem selfs dooz wanhoop gantschlijck of.
 Goet-hart/ so haestigh hier? Goet-h. Ick had met al u vzaten
 Mijn tijdt schier haest versumpmt. Luyfter-vin. Je haddet moghen
 Hoe sou ick dat weten wat datje in jou sin hadt? (laten/
- Goet-h. Ick vlie in alder ij nu daadlijck na de Stadt/
 Vertrecken aen de Graef mijn bootschap onderlinghen.
- Luyft. vi. Wat beurtter niet op 't Hof? ja watte wonder dinghen!
 Seght-me nu eens/ mijn spits/wat sepde Delsens Vrouw?
- Goet-h. Watse sepde? datse hem verwachten souw:
 En dat sy haer hertelyche welkom sal wesen.
- Luyft. vi. Dat ick in heur plaets waer/ick sou seker vzesen
 Deur onghemack. Goet-h. Waerom? Luyfter-v. Ick sie een saeck
 verder in als ghy/
 Mijn dunckt so te gast komen/dat stoet al wat te vyz.

16

Goet-h. Wel 't is haer Heer en Graef/die sy thoont vriend'lyckheden.
 Luyft. vi. Best is 't Confrater dat wy na 't Hof toe treden.
 Goet-h. Seght-me nu eens op-recht/hoe staet u dit gast-gaen aen?
 Datter de Graef van daen bleef/ 't souder beter en wel gaen:
 Ick sel mijn mondt wel toe houwen/ 't sel Wel ten besten heeren.
 Luyft. vi. Jae seker/ 't is quaet karssen t'eten mit Grafen en mit Heeren.
 Goet-h. Wel dan nu opter loep. Luyfter-vin. Goet-hart datse veur:
 Loopen wy die straet in/so komien wy daer weer deur. Bey bin.

Machtelt van Vellen ayt in eenigheyd, by 't huys te
 Croonenburch.

M. v. Vel. **V** Ermakelycke dal! daer 't vier-boetigh Ghediert
 Herknaeuwt de grove spys: 't Gedoghelte heen swiert
 Met minnelijck ghesangh/ en looft den Heer der Heeren.
 So wil den Hemel my met vzeughde oock vermeerens:
 Mijn Hartje is beducht/mijn Zieltjen uverquickt/
 Ik Derwonder my dat my de Grabe heeft gheschickt
 Een Dienaer op mijn Slot! met een my dede weten/
 Dat hy op dese stond by my soud komen eten.
 De sinnen zyn ontroerd/ep statet inde wind/
 Mijn Lief hem trouw'lyck dient/en werd door deughd bemind.
 Ick moet wat wand'len heen in dese groene wepden.
 Camenier
 uyr. Cath. hu. Cam. De-vrou wats u hegeer? M. v. V. Komt laet ons
 In soetelijck gepzaet/vermaken in dit Land. (beyden)
 Camen. So 't u gebalt me Vrouw. M. v. Vel. De Grabe sal ter hand
 Wel haest verschynen hier/ ons sal hy hier ontmoeten:
 Wilt hem na staets waerdyp/heel minnelijck me groeten.
 Sijn macht is my bekenet. Camen. Hy word ghemeen verset
 Met Adel van het Hof. M. v. Vel. En heeftet so bestelt/
 Hy 't noen-mael nutten wil/na dat ick 't kan af meten.
 Camen. De-Vrouw is dat sijn komst? so meughdy vyz'lyck weten
 Dat hy voozseker heeft tydingh van uwe Man.
 M. v. Vel. D'woozden souden my veel vzeughden spzeken an.
 Camen. Dit mymerend' gedacht vyz' wilt ter syden stellen.
 Waer toe en om wat saeck/gaet ghy u selfs so quellen?
 Ghy ober-weeght dees droom te waerlijck in u Hart/
 Het krenckt u langhs en meer/dooz pynelijcke smart:
 Ghy sit altoos versuft/u hzeyneloose sinnen
 En kan 't geringhste punct in 't alderminst doen winnen.
 Waer toe al dit gheschey? ten doet doch gantsch geen nut/
 D'Adelijck ghemoet en werd doch niet ghesut
 Dooz krachteloose reen/maer met stantvastigheden
 In ongeduldighhepd niet wilt u tyd besteden:
 D'Man/den Delsier Heer/ weemen wel vooz gelwis/
 Dat syne weder-komst in 't eerst verwachgend' is.

- Ontboeyt u van het juck/en innerlijck beduchten:
 Smijt wanhoop verre wech/en dwoevige gesuchten.
- M. v. Vel. Catharina is't onreene? Cam. Verand ring het wel geest/
 Het u niet baten kan/ghy dus in quelligh leeft.
- M. v. Vel. Hoe wepnigh weetje noch van liefde en minnens trekken.
 Camen. Dan minne-koosery en weet ick niet te spreken:
 De jaren zijn noch jongh/ick weter gantsch niet af.
- M. v. Vel. Wat bzeughde was het wel/doe eer de tydt my gaf
 Bequaemhepd/om mijn min/miet weer-min dooz malkand'ren
 Te voegen: Doch Cathzju u tyd kan me verand'ren!
 Daerom gheen wonder is't dat ick na hem verlanghe:
 O Hemel! hoe is't hart so moedeloos en bangh.
- Camen. Merckt ghy o Vrouw niet! hoe lieflijck dat Song straten
 Dooz Wolcken dick bedampt/op't Aerdtrijck neder dalen/
 En spreyt sijn blercken uyt aen's Hemels blauwe tent/
 En schitt' righ brandend' blaecht aen't lustigh Firmament!
 De Bpetgiens haer versaem soecken by een te schzapeu:
 De lupaert bzenght sijn tyd dooz met dud-oozigh slapen.
 Ey reddeloose mensch! aen-merckt ghy niet op't geen
 Dat u/u Schepper wijst? M. v. Vel. d' Ondanckbaerhepd alleen
 Schuplt diep in het gebeent/vergeet d'Algoede goethepd/
 En nemen's Werelds lust booz een veel liever soethepd.

De Grave uyt-komende ghelaerft en ghespoort met twee
 van sijn Adel of Hooflinghen, te weten,
 Goet-hardt, en Luyster-vinck.

- Camen. Me-vrouw siet daer de Graef ontmoet ons in dit dal.
 M. v. Vel. Dolbrengh't geen ick u heb belast. Cam. Met reden/'k sal.
 G. Floris. De Paerden haest ontsaelt al sonder langh beraden.
 Camen. Me-vrouw/ siet daer! ey merckt! siet ghy niet sijn Ghenade?
 Hy heeft ons in't gesicht. Goet-h. Berouemde Dorst en Heer
 Vrouw Velsen u gemoet. M. v. Vel. Ick na ghewoone eer
 Cree hem teghen. Welkoom ghy zijt/o hoogh verheben
 En wel-gebozen Graef! G. Floris. Den lof die ghy komt geven
 Men my/o brave Vrouw! is my heel aen-ghenaem.
- M. v. Vel. D' komst verheughd my mee. Luyt. vi. Hoe lieflijck en bequaem/
 Hoe minnelijck en soet/beleefde aert gaet werken.
- G. Floris. Myn komst hebt ghy verstaen dooz mondelinghs bemercken.
 M. v. Vel. Jffer geen tydingh Heer/van Velsen mynen Man?
 Ick twijffel niet/o Dorst! een wepnigh weetjer van.
- G. Floris. Myn Nicht/de wisse tyngh sulc ghy als ick ghenieten/
 Laet u het wachten doch nu langer niet verdrieten:
 Ghy sulc hem sien op't Hof eer korter wijl en tydt.
- M. v. Vel. Waerlijck mijn swacke geest in-wendiglijck verbljyd:

- 10
- 'k Had niet gehoopt dat ick dees mare sou ontfanghen.
 Camen. Du false na sijn komst als pverlijck verlangen.
 G. Floris. Hy af-gesonden heeft een Post al metter vaert/
 Waer mee hy liet verstaen/ en schreef/ groet doch vermaert
 Een edele Graef/ Me-vrou/ ick bidts van mijnent weghen/
 Geen hzief en was aen u/ 't quam (schijnt wel) niet gelegen/
 Vermits hem tijd onthack in sijn voornemen vzoet.
 Luyft. vi. Dat de Graef jou Juffer hy quam alle daegh mit sulcken groet/
 Sou hy niet welckom wesen na jou gissen?
 Camen. Dat meugje wel depncken/ hoe sou dat kunnen missen?
 G. Floris. Mijn Nicht soo 't u gebalt/ laet ons treen nae het Slot/
 Ich u pete seggen moet 't geen streckt tot uws genot/
 Een swaer ghewichte saeck/ gaen wy/ ist u behagen/
 'k Moet u in stillighepd eens sprecken en wat vzaagen?
 M. v. Velf. Als 't u beliest o Doost/ vzaeght vpy'lyck/ 't geen ick weet
 Het hart verwittigen sal. G. Flo. Mijn tijd dient wel besteeet.
 Volght ghy van verre naer met dese Juffrou vaerdigh.

De Graef en Vrou van Velsen gaent t'famen in eenighepd nae 't
 Slot, Luyster-vinck, Goet-hart, Camenier blyven
 noch wat op 't Toneel.

- Goet-h. Wel mijn Heer wy sullen. Luyster-vi. Dat komt seker aerdigh/
 De Gade en me-vrou die gaen heel vriend'lyck kouten/
 Soo doende seker moet ickme oock wat verstrouten/
 Met dense Juffrou sal ickme so langh wel lyden:
 Madame wat dunckje/ of ick u wat op sijn hoofs vzyden?
 De Hovelinghen zyn geestigh/ aerdigh ende wacker van leen/
 Van danssen/ spynghen/ quinkelereu/ en weten met reeu
 De listighepd van 't Hof recht vooz te staen en beweeren/
 Siet Juffertjen 't vzyen is soet/ vooz een vzyer met eeren.
 Goet-h. Hach/ hach/ hey: dat zyn treecken/wat laetje jou wel veurstaen?
 Staet wat upt de weegh/ laet dese vzyer deur-gaen/
 Op zyn Hoofs vzyen? ick hebt mijn leven niet gehoozt:
 Juffrou om dese geest jou niemendal verstoort.
 Camen. Dees hoerterp en jock doen wy mijn hart vermaken/
 Dat ben ick wel gewoon. Luyster-v. Nou doch/ vooz alle saken/
 Soud heel wonder zyn dat ick altemet om een praetsen quam?
 Camen. Ep rust/ soecht jous geslyck. Luyster-v. Nou/ nou/ ep wort niet
 Camen. Gram/ och neen/ ick kan wel me jocken en mallen. (gram.
 Goet-h. Confrater al te hoogh/ vpr 't boeckje moerte niet kallen/
 Denckje niet dat de Graef is lange tyd vooz upt gegaen?
 Camen. Op dit voornemen vzyer sel ickme wat beraen.
 Goet-h. Messieurs me Juffrou sal voozseker na mijn wachten.
 Laet ons prazende in aller pl heen jachten/

Camen. **Eer dat de Graef ons mist/ en hy hem niet verstoort.**
Mijn Heeren met verlos. Luyfter-vinck. **Wel spits dat isse vooz.**
Alle drie binnen.

Graef Floris wat binnen gheweest zijnde, passeert na syn Hof
over 't Tonneel met Goet-hart en Luyfter-vinck.

G. Floris **Ich weet den Raed verlanght om noodigh my te spreken/
Is alle dingh bereyt?** Goet-h. **Ja mijn Heer.** G. Flo. **O listelijc-
ke treken/**

**'t Is nu soo 't blyven moet/ de lust is recht versaeft/
Nu vaerdigh op de reys.** Luyfter-v. **Ich weet syn Hooghheids raet
Heeft tyd en stond van doen.** G. Flo. **Waer zijn de vlugge paerden?**

Goet-h. **Hier blyten Heer.** G. Floris. **Ghezaelt?** Luyfter-v. **Al vaerdigh.**
G. Flo. **Siet de aerde/**

**Dunct my/ die trift van schrick om 't geen ick heb bestaen.
Nu mannen het is tyd ons reys moet zyn gedaen.**

Goet-h. **De Graue die gelieft syn dienaers te gebieden/
W' ons haesten om nae 't Hof in aller pl te vlieden.** Alle binnen.

Een weynigh stilte, Catharyn de Camenier, als
verbaest schreyende.

Camen. **O Hemel ljd' ghy dit! schickt ghy hier in geen raedt!
Wzeckt segh ick/ wzeckt en schent dees ober-vuple daedt.
Inwoonders komt en siet/ draeght kennis van dees saken:
Wat salmen in dit stuck/ o Dader! nu doch maken?
Foy Graue! ulve roem seyt nu ghevallen neer/
Een Onder-saet syn vrouw brenghet ghy soo van haer eer:
Het land beclagen mach/ met sonderlingh heroeren
Over de Huldigh/ doens' u getrouwhepd swoeren.
Een Onder-saet syn vrouw vercrachtenlach! o schant!
Floris u komt toe straf van Godes rechter-hant.
Ghy wetet Hemels hepl/ vrouw Delsen is ontschuldigh/
Sterckt het gemoed en maeckt in liden haer geduldigh.
Lucretia wel eer ontsielde selfs haer siel/
Beclaeghlyck waert dat sy in sulcken saeck verbiel.
O Delsen trouwe Heer/ wat maeckt u teghenspoeden?
Wat hanght u over 't hoofte? nu can ick recht bezooeden/
Nu word ick eer st gewaer/ hoe dat haer angstigh hart
Verschickte vooz de droom/ O ongemeene smart!
Me-vrou die mocht/ o Godt! doch innerlyck wel vreesen
Vooz 't streelen enes Lecuwz/ dit is de Graef in 't wesen/
Die 't snoode seft/ eplaes! begaen heeft aen een vrouw/
Syn comste schein haer brenghet/ en hy belooft 'ontrouwz.**

Wzeck

20

Waeck Hemel (roep ick noch) ober dit sel vercrachten/
 Ick can bedaven niet/ noch eenichsins versachten
 Mijn seer vertsaeghde geest/ die soo is af-gement/
 Datmen dooz schijn vermomt/ een vrouw soo looslyck sehent.
 Der vrouwen schenderp behoort ghy als moordadigh
 Sels te straffen dooz veel ppen ongenadigh/
 Begaet dit eygen werck/ ey arm verschoben lant!
 Daer so een Dooft en Graef als man'lyck werd ont-mant.
 De Onder-saten al/ wilt ghy u wetten geven/
 't Geen ghy in 't minste volght (als 't blyckt) aen dit u leven:
 Of moogdy doen 't geen 't hart uws Graeflyckheyds verkiest?
 Dooz al dit snood' bestaen/ ghy eer en saem verliest.
 Het hert drijft inde sond'/ in weelde en wellusten/
 Daer dese Graef (sy schand!) heel god' loos in moet rusten.
 O schennis al te groot! recht tegens wil geschiet.
 O valshepd ongemeen! o lasterlyck verdriet!
 Ick tree weer nae me Vrouw/ in errenst haer vermanen/
 Dat sy haer geeft tot rust/ om ander wegh te banen.

Binnen.

Heer Gerrit van Velsen, komende nae 't Hof van-
 de reys, met syn Schilt-knaep. Goet-
 hart daer nae uyt.

H.G.v.V.

Schilt-k.

Des reys is nu vol-boert/ t' sa dienaer strack het paert
 Ont-zact/ want ick mijn gangh nu doe ten Hove waert.
 Wel mijn Heer. H. G. van Vell. Soo doet. Schilt-k. Ick
 sal. H. G. van Vell. Dat ick soo flux en vaerdigh
 's Lands saken heb verricht/ is my veel eere waerdigh.
 Mijn lieve lief (weet ick) met groot verlangen wacht/
 Het selfde speelden my gestadigh in gedacht.
 Geluckigh is mijn siel/ 't langdurige af-wesen
 Derand'ringh geeft: mijn hart ick sal u weer genesen.
 Wat heb ick wegen veel dooz-wandelt in on-rust?
 En al 't geen ick besagh niet strecktent tot mijn lust.
 Ick heb gevolght al 't geen my wiert (dooz last) geboden/
 Tot het gemeene best en 't Land wel heeft van noden.
 Doch d' Hemel zy gedanckt. Of ick ten Hove trad.
 Wie is die my ontmoet soo ondersiens uyt stad/
 Een dienaer vande Graef? Goet-h. Wel wie komt my hier tegen?
 't Is wis den Desser Heer. H. G. van Vellen. Des Hemels milde
 segghen

Goet-hart
komt ayt.

H.G.v.V.

Zy ober Hof en Staet. Goet-h. Dan herten welckom zyt:
 Ghy hebt u reys volbracht in korte stond' en tijdt.
 Dooft rust en waer by my in geenerwys bevonden
 Dooz het ge-eyndicht was/ daer ick om was gesonden.

Creet

Creet baerdigh nae het hof/ en seght ons Graef en Heer
Dat Velsen is gekeert. Goet-h. Ick koom soo daer'lyck weer/
En salmen op het Hof met dese tyd'ingh spoeden:
Och! dat u weder-komst doch lucken mocht ten goeden. Binnen

Velsen wat over ende weder gaende spreeckt:

Goet-hart
weder'uyt.
Goet-h.
G. Floris uyt
H.G.v.V.
G. Floris.
H.G.v.V.
H.G.v.V.

Het Hof wel schoon behepmt met hegghen sterck en dick/
Daer Sonne's helderhepd op schijnt met soet geblick:
Den Dyver is verciert met visschen veelderhanden/
Men siet hier met een vzeught/ Lants douwen en Waranden/
Vermaeckelijck geweest! daer 't soo in vrede leeft.
Mijn Heer de Graef hem van 't Hof na u begeeft:
't Gerucht' heeft (schijnt wel soo) verbult der menschen ozen/
Dat hem u blyde komst gecomen is te vozen.
Daer komt ons Dorst/ wel aen doch treed hem te gemoet.
Een onderdaen de Graef met een eerbiedingh groet.
Mijn Heef/ soo haestigh hier? u komst doet ons verblydingh.
Hebt ghy het al volvoert/ t' sedert ick kreegh de tyd'ingh?
's Lands saken staen sy recht? H.G. van Vels. Genaed ghe Heer en
Een vollen/ dus neemt danck'lyck van u slaef (Graef
En wil ge dienaer/ de lasten wel en bondigh/
Ick reck'lyck heb belepd/ die u oock vol-mondigh
Sal uyt-leggen: mijn Heer laet ons met groote vzeught
Dy heeren nae de zael. G. Flo. Dit seer mijn siel verheught/
Credeu wy na de Raed/ met reden wilt verklaren
Al de omstandicheen d'u gins is weder-baren.
De Raed die sal verstaen met innerlyck genoegh
Deel saecken/ dies ick my nae haren wille voegh. Alle binnen.

M. van Velsen uyt on-kostelijck, met het neer-hangend'
hayr, kleederen gescheurt, al schreyende:

W At pozt mijn weecke hzyn/ dub-oozigh/ vol gebaers/
Dat het syn dampen niet uyt-stort met meer gebaers?
Ey moedeloose Drouw! ghy siet en moet verdragen
Dees on-eer/ Hemel ach! sal u 't gemoed niet knagen?
Floris de wraeck u volght/ om dit on-eerlyck seyt.
O God is my dan 't quaet/ eplacp! op-gelept?
O heul! o schender! die my met schoone woorden
Soo verre heeft verlept/ een stuck/ 't welck niet behoorden
Van een Hollandt'sche Graef te schien in sulcken staet/
Daer is (eplaes!) verlept dooz' s' dupvels list en raet.
Daerom en ruckte ghy 't lichaem ter aerd' niet neder/
En cozte 's levens draet meer fellelyck en wzeder?

22
O Welsen! liebe helst / moet ghy vooz ooghen sien
D'epgen vrouw ont-eert? beschaemthepd sal doen blien
My verre van hem wech. Inmers is tegen reden/
d'Onnooselhepdt ick stozt ten Hemel met gebeden.
D'ist bekent/ o Godt! en weet wat vooz geweld
Hy mijn in 't ypterst deed/ is dit een Graef? een Helt?
Een Holland'sch Dozt? wat soud/ 't zyn snoode schellent-stucken/
Die syn te d'oeve siel sullen in d'af-grond rucken.

Half rasen-
de spreect.

Holla : wie daer? de Graef? daer komt d'eer-roover gaen:
D'ou Welsen u wat haest/ vat doch dien schender aen/
Hy ginnickt en hy lacht om dees bedzeven werken:
Blijft staen/ en niet en vlucht/ deur gaet hy / so 'k kan mercken.
Wzaeck segh ick/ ick roep wzaeck/ 't geen aen my is gebeurt.
Ghy zyt/ o Hemels hepl! (weet ick) op hem gesteurt:
D'donder stozt vry neer/ en kneust syn hersebecken/
En pynight hem met pijn: men kan dit niet bedecken/
Het hayz my swalpt om 't hooft/ de kleederen geschent/
En 't lichaem is dooz kracht nu gantsch lijck af-gement.
Een vrouw gehuurd: sy schand! soo ring loos te verkrachten.
Waer waer u Graeflyckhepdt? waer waren u gedachten
Ghy schender mijnes eer? ach Godt! ick ben beducht
Datmen om dese saeck sal suchen sucht op sucht.
Dat Coningh Willem mocht 't ouerlijck sept besichten/
't Geen ghy bedzeven hebt/ blyschap (weet ick) sou swichten
Wt 't vaderlycke hart. D'hy tot erfdeel liet
Dit land/ valsche Graef/ die my so snood verriet.
De wereldlycke lust is licht en haest vergancklijck. (lijck.
Heer sterckt mijn swack gemoed / 't welck staet/ eplaes! so wanck-
Het aerdrjck schud en lilt/ van 't vuyf ontuchts bedryf.
O Welsen eens aenschout u echt ont-eerde wyf.
d'On-eer 't geen is geschiet/ sal by meen'ge verstanden
Gelastert worden/ s'vaders hups strecken tot schanden.
Inmers so heeft de Graef my tegens wil en macht
Onheb'lijck aen-ghetast/ en wreedelijck vereracht.
't Waerdeerlyckst 't geen ghy acht/ o Welsen boven maten/
Is d'eer/ daer ghy mijn hebt wel echt'lijck in ghelaten/
Daer nu ont-eert/ 't welck is strengh tegens danck geschiet:
Dit teelt mijn alle uurs inwendigh groot verdriet.
Twee saken quellen my seer swaerlijck daer en boven/
Het eerst is/ dat mijn liefhet qualijck sal gelooven
't Geen hem werd aengesepdt: het ander is/ dat ick
Betoonde aende Graef een vziend'lijck oogens blick.
Ghy wetet Hemel-booght/ die soo hoogh zyt geseten/
De oogen zyn vol slaeps/ het innerlijck gelweten
Gestadigh in hem knaeght/ laet my wat rusten neer/
Op dat langhmoedighepdt in my wast langhs en meer.

Ⓜ

M. van Vel-

M. van Velfen sit en slaept, onderwylen daelt den Hemel een weynigh neer: een sprekende, doch eerst singhende.

Stemme, *Iek lyd in 's hart pyn ongewoon, &c.*

Hemelsche
Keyen.

De wolcken scheuren vast van een
Dooz d'oebe klachten// die 'k sal ver sachten:
Om dat soo lieve kupsche leen/
Conit bitter schrepen// O valsch berlepen/
G'n tijdt beclaghen mach.
Die hier is schuldigh/
't Geen ick be-ooghde/ en aen-sach:
D'ou Velfen zijt nu/ ach!
In als gheduldigh.

Rust/ rust/ stilt u verstaude gheest:
Dermoept bevonden// de vuple sondeit
Die u zyn aen-ghedaen gheweest/
Met onrechts reden// leest maer in vreden/
Soo sal des Hemels Heer/
D'lyden enden/
Dat nu (eplacy!) groepet meer:
Laet dit zyn u begeer
In al d'ellenden.

De stupmer-siecke slaep/ het lichaem heeft ombanghen:
Naer 's Hemels ware hulp (weet ick) sy sal verlanghen.
Haer wanghen zyn betraent om 't geen haer is gheschiet.
Staect doch 't geclach/ o Drouw! en 't kommerlyck verdziet.
D' doen ontschuldigh is/ dat weet de hooghe Godtheydt/
In wien den mensch stelt hooch/ en 't aldergrootste lot leydt.
Ghy hebt dooz krachts gewelt dit alles weder-staen:
Volght doch mijn reden/ en wilt eens u selfs beraen.
Al is u eer geschent en schijnt vooz 't oogh verlozen/
Oncerlycher en acht u selfs niet als te bozen/
De eere uws gemoeds/ die 't lichaem hoven gaet/
Is verre (dit gelooft) noch in haer onde staet.
De deught bevyd den mensch in alle tegenspoeden.
De deught maecht sterck en vast: de deught die doet bevoeden
De goedighepd des hepls/ deught alles neder-stoot:
Dooz d'ondeught men be-erst d'eeuwigh en wisse doodt.

Wenschout ick styghe weer om hoogh/
Doch zijt indachtigh// mijn reden krachtigh.
Ghy slaept: ont doet u vaeck' rich oogh.
Bemerckt/ o Drouwe// des Hemels trouwe.

Ontlast

24
Ontlast u van 't beswaer/
En treurend' gupnen:
Soo sal de gan' en blugghe Maar/
Die nu is openbaer/
Seer haest verdwynen.

Den Hemel op-ghetrocken zijnde, wordt M. van
Velsen waeckende.

M. van Velsen.

Hoe nu beswaerde siel/ wat licht is hier verschenen?
't Wyl dat belupckingh dee ('t welck nu helaes! beweenen)
Mijn ooghen: dat alleen om dees onkupscheyd' straf/
Die my sal voeren doen/ in 't dypster nare graf.
Mijn wild ontfind' gedacht/ ontstelt hem dooz de droomen.
O rust/ gewensie rust/ wat is my over-komen?
Wat stemme sprack my aen tot siels verlichtingh soet?
d' Onschuld' ghe ghy verhoort/ en geeft haer redens voet:
Dat ick bemaer' ghen soud/ mijn recht weemoedigh treuren/
Want my mocht swaerder last in 't eynde noch gebeuren.
Waerlijck te recht ghy seght/ dat deught den mensch geleyd
In d' Haben daer steets rust de siel in vesplichheyd.
Recht waerheyd ghy verthoont met u al-siende ooghen:
De waerheyd volgen sal ghewis de swarte loghen.
Mijn sieltjen is verlicht van 't gheen ick heb verstaen
Dooz 's Hemels hepl' ge stem/ en deughdelijk vermaen.

Binnen.

Luyster-vinck, Goet-hart t' samen uyt-komende.

Luyst. vi. **W**el Goet-hart wat dunckje! hoe staeje dit spul al aen?
Goet-h. Mijn dunckt dat de waghen nu avrechts is aen 't hollen.
Luyst. vi. 't Mofter al anders loopen souter recht en wel gaen:
Goet-h. Ick bree's/ gater voort/ het sel noch kosten vollen.
Luyst. vi. Men sal ten lesten noch sien het onderst' hoven rollen.
Goet-h. Daer zijnder weynigh die dit werck te deghen slaen acht.
Goet-h. Spits wil ickje wat segghen? Goet-h. Begind. Luyster-v. Had ick
de macht/
Ick soude die stucke hoers wel lustigh verleen.
Die vrouw sel doen/ let eens op mijn propheeteren/
Dat al het hiele land sal komen in rep en in roer.
Goet-h. En lieve swyghter of/ wat hebben wy met de hoer
Te doen/ heeft sijn Genade begaen dees ongerogeltheden
Om harent wil/ 't onteeren sulcke waerde leden.
Heeft sijn Genade nu doch sulcken seyt bestaen/
Soo moetmen 't end' ver wachten/ 't hander wel anders gaen.

Lichtelijck sou hy noch meerder quaets aen-rechten.
Ick hou veel van vree/ en gant sch'lyck niet van bechten:
'k Speul liever bloo Jan als doo Jan/ als icker recht verfin:
Hier is een huys vol wercks/ dat vooz een cleyn gelwin.
Wat roertet ons Luyster-vinck? ick setse al te samen.

Luyft. vi. Datter noch goe middelaers tusschen beyde quamen/
Goet-h. Gelijck ick of sy/ het sou helpen en niet hinderen. (derent:
Ja wel ick moet saechen/ wy kennen 't ver grooten noch vermin-

Wy lijcken wel in 't ooggh/ maer 't is met ons maer wind/
Wy worden maer geacht veel minder als een kind:
Het rechte wit getrest/ daer dienen wyse lieden/
Ge matigen dit stuck/ men hiet ons maer gebieden/
Gaet hier/ komt hier/ doet dat/ gaet daer/
De saechen/ nae ick sie die zijn niets al te claer.

Luyft. vi. Naest mijns bedunckens soo is het al geleghen
Aen d' Heer van Delsen/ gaet die 't stuck/ waerlijck wegghen/
Goet-h. Soo vrees ick datmer meer of hoozen salen sien.

Luyft. vi. Een prins syn onder-saet wil houden en gebien.

Goet-h. In reed'lyckheydt alleen/ wilt hier wel op beraden.

Goet-h. Wat sel Delsen doen? Luyster-v. Soudt die wel nemen van syn
Ghenade/

Dat hy om een hoer/ syn vrouwe brenghet in schand'/
Als hy in 's Gzaven dienst getrocken is upt 't Land?
Goet-h. Dat duncktme niet/ dat waren te slechte dingen.

Goet-h. 't Is waer/ als men wel in-siet dees saechen sonderlinghen/
Hy selt vooz-seker wreecken daer 't hem te wreecken staer:

Doch als hy indachtigh is/ hoe dat syn Hooghepds kraed
So machtigh is in 't veld/ sal hem 't gemoed neer spgen.
Wat sel ickse seggen/ 't is best dat wy swygen/
Hy is geck die hem tegen syn Over-heer op-steeckt.

Luyft. vi. 't Is seker en gelwis de reden die ghy spreekt:
Maer so ick Delsen kan (te recht) na mijn ontfouwen/
Ick ben beducht. Goet-h. Waerom? Luyster-v. 't Geen hy vooz-

neemt/ 't sal hem rouwen.

Goet-h. Bpget spits wat comter al spul van die becrenchte sack/
't Hollantsch geweest raecht noch (dooz haer) in ongemack:
't Hanghd aen een syde dzaet/ nae ick wel kan vermoeden/
Dochtans geeftmen de Graef (nae 't sommige bezwoeden)
Alleelijck de schult: Hy/ die het land regeert/
Sal hy syn onder-daen doen wat een vrouw begeert?
Een vrouw die steets met lust dooz-wandelt on-eers paden?
Hy die de denght schijnt selfs/ een aer t' ondeught sou raden?
De sulcke hoorzen hy te straffen niet veel pyn.
Nu sullen d' onderdaens meer duyftmael gh'ergert zijn.
De spraecke gaet (eplaes!) zijn dit een Graef syn wercken?
De vzedige gemeent gaet hier terstont op mercken,

Als so een Prins/een Vrouw/on-eerlijck staet te hoozen/
Gaet het ghemeene best ten lesten niet verlozen?
Het Land sijn veel ghevaers om dit onpelyck doen:
Dus langh heeft 't Land gerust/'t sal haest onhepsten hoozen/
Den keunen niet verstant dees reden wel af meten.

Luyft. vi.

Maer Goet-hart/dit meughdy wel weer weten:
Is 't geen wonder/dat natuur een mensch toe-laest een lust/
Daer hy so plosfelyck valt in ramp en swaer onrust?
De wyfste diemen opt ter Werlde heeft vinden moghen/
Zyn meesten-deel (als 't blyckt) dooz Vrouwen loos bedrogghen:
Als David, Samson, Hercules, en meer Helden vermaert:
In 't selfde spooz soo mach de Graef oock zyn van aert:
En so 't komt van natuur/wie kan hem selfs ghenesen?
Niemand komt tot bedrogch/hy wil bedrogghen wesen,
Souden de wpsen dat niet konnen weder-staen?
So en acht ick gheen wyfshedyd/ s'en heeft om 't lyf niet aen:
Doch als de Wpsen haer ontgaen en soo besmetten/
Loof ick dat se de wyfshedyd achter de deur setten:
En laten al te met springen de geck wpt de mou.

Goet-h.

Maer Luyfster-vinck/hoozt wat ick jou seggen sou:
Wijle me na Croonenburch/ om sien hoe de vorck inde steel//staet?

Luyft. vi.

Peen seht niet Bozht/daer niet/dat acht ick heel//quaet:
Want daer en heb ick altydt in 't minste niet verlozen.

Goet-h.

Ick g'loof niet datje met myn te gaen/hebt verwozen?

Luyft. vi.

Och neen ick! datje dat mient/ick ben de man//niet:
Sus/stil Confrater/stil/daer komt Welsen an//siet.

Gerrit van Velsen van 't Hof keerende, met sijn Schildt-
knaep over 't Toneel naer Croonenburch.

H.G.v.V.

Mijn Vrienden/d' Hemel jon 't langh leven met u beyden.

Goet-h.

Wel Heer/hoe/ soo ter jacht/wilse so haestigh schepden?

H.G.v.V.

Mijn waerde Vrouw verlaught dat ick sal komen r'huys:
Daert wel ghy hoeren. Luy. v. Ghy van gelijck. Goet-h. 't Swy-
Wil d' Hemel dat hy dat geduldich willet draghen: (re krupt/

Wanneer hy hoozt 't gekarm/en het wee-moedigh klagghen/
Doozeker sal hem 't hart beswijcken meer en meer.

Luyft. vi.

't Is best mijn soete man/ dat wy nemen ons heer
Da 't Hof: of sose wilt/naer andere contrayen/
Wy souwen langh staen/ eer ons pets inde mond sou wapen:
De krooken roochter niet/na dattet wel behoort/
Ick heb grooten haest/wilse mee/so gaet boort:
Wy binnen doch twee liefses/laet ons vry gaen te samen.

Goet-h.

Ick slacht de koster/maet/en seggh ten lesten amen.

Bey. bin.

Een weynigh pauferingh, Schildt-knaep van Gerrit van
Vellen, ende Camenier.

Schild-k. **M**ijn Meester komt daer t' huys/ me-Drou schijnt heel bedroeft/
Wy hebben in dees reys nu nergens niet getoest.
Cathrijntje seght-me eens wats d'oozsaeck dat mijn Drouwe
Dus treurt en moey' lijk is? Camen. De innerlijcke rouwe
Die sy upterlijck thoont/geeft reden/want haer is
Gheschiet veel ramps en leet. Schild-k. Ep seght-me wattet is?
Of isset so een saeck die 'k niet sou moghen weten?

Camen. Och jaese. Schild-kna. 'k Sel luyf' ren. Camen. De Graef sou
komen eten

Dees daghen op het Slot/vermits 't was sijn begeer:
Mijn Drouw die waer verheught/verwelkomt hare Heer
Hier buyten op dees plaets: (met 's Hofs omstandigheden)
Somma/de Graef en sy die hadden een' ge reden:
Ten lesten sy hem vzaeght ofter geen tpdingh quam
Van Velsen hare Man/sy dit ter harten nam/
De Graef (als schalck en loos) die thoonden haer veel bzierven:
Doch gheen van Velsen. sy treurden/de reen verhieden
In soetigheden meer: dus onder ander/zy
Hem sneeckten om meer tyngh/dooz lieve blyden.
Het sonders (seyd' de Graef) heb ick u Nicht te spreken:
Komt wand len wy na 't Slot. niemand dacht op sijn trekken:
Als 't u beliefd' mijn Heer/syack sy met heussche groet:
En wy vol boerterp haer volghden na met spoet.
Terwijl in cooferp/ick waer met d' Hovelingen/
Ick had schier tyd vergift: en trad doe onderlinghen
Op 't Slot/al in de Sael/ waer dat me-Drouwe sat:
Die ick ghebonden heb in tranen af-gemat.

De Graef vertroocken waer/en sy gingh my vertellen
't Geen haer bejogent waer: met een inwendigh knellen/
Haer swoegende gemoet viel daer lijk in onmacht.

Schild-k. Wat waer 't geen sy bestond? Cam. Wy heeft dooz kracht/ ver-
Haer kuyfelyche eer. Schild-k. Wat deerelijck beswaren (kracht
Komt nu Velsen ober? Cam. Ep denckt wat nieuwwe maren
Sullen sijn eel gemoet/ steets dypven in het hoost?
Wy sal zyn als ontstint/ dees reden wy ghelooft:
Ick ducht en ben bevroest dat dees ontuchtigheden
De Graef sal deesen doen van 't rechte spooz en reden.

Schild-k. Ick schricke dat ick 't hooz/ Graef is dit u bedryf?
Dat ghy u lusten boet aen d' Onderfaet sijn Wyf?
Het hart my is ontroert: hoe heeftse haer gehouwen/
Sebert dit is geschiet? Cam. Als men de geen vertroouwen/
Die so op 't onversienst' weedt werden aen-tast:
Noch van een bloedverwant dooz schoone schyn verast.

Daere-

- 28
- Schild-k. Waerelijck al te schoon/ ick hoop sy sal 't geduiden.
 Camen. 't Is niet genoeg. Sch. Wat salmen doch doen? Cam. Alle schulden
 Zijn niet ten vol betaelt: Het Ridderlijck gemoet/
 In 't minst vergeten sal wat hem Graef Flozis doet.
- Camen. Cathijntjen, ik ben verlust/ 't weet niet wat ich sal dencken.
 Soudmen in sulcken saeck hem selver haest niet krencken?
 Ick hou gewisselijck jae: doch d' Hemel stiert te recht
 Haer sinnen en gedacht/ eenvoudelijck en slecht.
 Cathijntjen dat is gangh. Cam. Waer roch so haestigh henen?
- Schild-k. Pa mijn Meester toe. Cam. Sy hoozt/ stoot doch niet u schenen.
 Want ick bemerck en vrees/ heel seker en gewis/
 Datter op Croonenburch byp wat noest te doen is.
- Schild-k. Ick moet al even-wel 't grond-gat te degen weten.
 Camen. Kroom ick gae mee/ 't is tyd/ wy mogen wat gaen eten. Binnen-

Heer Gerrit van Velsen uyt-komende, smijt sijn
 vuyft - hamer over 't Toneel.

H. Gerrit van Velsen.

DAer leyt mijn eer/ myn roem/ geplondert heel tot niet!
 Weecht Hemel dese trots! 't geen aen my is geschiet.
 Went ghy (o Gravel!) dat ghy 't nu al hebt gewonnen?
 O neen! o Flozis! neen/ 't is noch eerst maer begoumen.

Mijn waerde lieve Lief/ mijn Echt-Gemael/ u komt
 Ober de grootste smaet/ daer Flozis nu op hzomt!
 Flozis gedenckt de tyd doe ghy 't seyt ginght beleggen!
 Flozis gedenckt den dagh! Flozis gedenckt het seggen!
 Flozis ghedenckt de uur dat ick dit weecken sal!
 G' hebt om een byple hoer u selfs ghedaen dees val!
 Sy reuckelooos gemoet! wat loose Duyvels listen
 Zachten u tot dees daet? dat ghy reens spooz so misten?
 Te loos is u bedroch/ 't is nu genoegh dat d' eer
 Dan u trou Onderdaen/ geballen leyd ter neer.
 O valscheijche daedt: maer ik sweer by diere eeden/
 Dat ick dees scheinis die gheschiet is aen de leden
 Dan d' eerlijckste die r leeft/ ick dit begonnen leet/
 Sal weecken met verdzach: o Flozis doen ghy 't deedt/
 Wat dacht ghy in u sin/ ober d' on-Godlijckheden
 Die ghy ghebeyckten (laes!) dus sonder wet of reden?
 Ick die u Boel en Hoer versmaden/ die ghy koen
 Wont teghens wil en danck met my versamen doen.
 Hebt ghy u lust volbracht? ick sal de wzaeck volbrengen/
 Dees daet ick nimmer kan in eeuwighepd ghengen:
 Mijn Broeder hebt ghy mee onnooselijck ghedaed/
 Dielt my gebangen/ wacht/ eer thien-mael 't morgen-rood

Schit.

Schittrich van d' Hemel blaecht dooz Sonnens heete treeceken/
 Sal ick dees over-last aen u/ Graef Flozis/ wycecken.
 Een Onderfaet die d' eer bemindt veer boben 't goet/
 Breght ghy die selfs te schant/ in on-eers teghen-spoet?
 Sult ghy u wetten doch nu selfs oock niet volvoeren?
 Sult ghy verbeuren niet? sult ghy tot vuple Hoeren
 Maecten het gantsche huys/ van Delsens eel gheslacht?
 Sy Graef! de wzaeck u volght/ hy dage en by nacht.
 Sult ghy/ die d' Onderfaet/ u trouweyde hebt gheswozen/
 Selfs trouw' loos zyn? en der and ren trou versmozen?
 Sult ghy 't Hollandsche Huys/ ontrooven van haer roem?
 Ick u Derrader meer/ als Hollands Orade noem.
 Ghy breght u selfs in last/ ik weet niet wat ick sal dencken!
 Komt mijn te eerlyck doen/ slechts om een seghs-woord krencken:
 En komt beswalcken nu/ (laes!) mijn Schoon-vaders lof:
 Wat onrust/ schender seght/ menden u sinnen of?
 Mijn Vrouw/ die my vooz- wyl/ onwillig most ontbeeren/
 Komt ghy vooz trouwe dienst/ onhebllyck dus onteeren.
 O Flozis! of Godt gaef/ ick u noyt had ghekent/
 Dat ghy 't oneerlyck houd/ en 't eerlyck recht schendt.
 Mijn Lief die swemt (eylaes!) in nat en bzacke tranen/
 En ick gae meer en meer/ in sware wan-hoop banen.
 Sy u in 't minst' misdee/ daerom/ o Graef! 't ghebiet/
 't Geen ghy dus hebt beheert/ langh suldy 't voeren niet:
 Mijn handen in u bloed/ hoop ick so te besprengen/
 Dat het in yders hart sal blyden: en oock mengen/
 Dooz mijn al-wetenthepd den Adel van het Land/
 Dat sy mijn sullen staen tot dienst van dese schand.
 O lasterlyck bedroch! moet ick noch wel genoegen?
 Moetmen so snooden Doozt (ten dienst) naer wille voegen?
 Mijn Lief/ stelt u gerust/ ick min u als mijn Hart/
 Om dat ghy in dees daed/ supber bevonden wart:
 D Ziel blyft eben bzoom/ laet hem in sonden krielen:
 Inwendigh knaeght sijn hoozt/ daer de verdoemde Zielen
 In d' Aelike poel/ steets leggen als versmoort:
 Daer ninmeer nur noch stond/ gesien werd noch gehoozt.
 Hoe sal ick nu dit stuck in alles wel beleggen?
 Hoe sal 't voozmenen nu in 't best bestaen te seggen?
 Soo haest ick quam op 't Slot/ en 't alles daer verstand/
 Ik Liet mijn schoon-Dader d' weer dooz bzierven en dooz mond:
 Hoe dat so hoosen werck/ on-Godlyk is bedzeven/
 Dat aen sijn eyghen kind/ en mijn Vrouw hoogh verheven.
 Flozis ghy hebt onteert een krachteloose Vrouw/
 Dat ghy 't bekoopen sult/ ick wis en seker houw/
 Nu de begonnen wzaeck mach ick in 't werck stellen/
 Dat mijn ontroerde bzepp dees trots mach neder vellen,

Binnen.
 Heer

30

Heer Harman van Woerden, Machtelt van Velsen, daer nae
in dese nyt-komst, Heer Gerrit van Velsen, Heer Gijfbert
van Amstel, Schildt-knaep, t' samen aen een
tafel sittende.

Heer Harman van Woerden.

HOE spoedigh is de reys vooz my nu af-gelooopen?
Mijn sozgh waer dat de wind ons hebben sou ontsloopen?
Ick sie u liebe kind aen met bedroefd' gelaet/
Dat u bejegent is dees gruwelijcke daet:

- Dochter ick ben bedroeft / is dit met u bedreven?
M. v. Vel. Wie soud' hem vooz de Graef behoeden in dit leven?
Harts-lieve Vader! mijn sozgh is / dat dees val/
En 't weed'lyck seyt / mijn Man / nimmer vergeten sal.
Wat komt my over (ach!) in mijn gehuw' de dagen?
H. v. W. Bedaert u / waerde kint / wilt dit melpelijck dragen/
Ick weet de spijt is groot / dat ghy so zyt verrast.
M. v. Vel. Men schijnt 't besad' ghen moet / in sulcken swaeren last:
Ick sal so d' Hemel wil den tyd gedulbigh beyden.
H. v. W. Laet u dooz wan-hoop niet van 't rechte spooz af-lepden.
M. v. Vel. 'k Wilde dat wan-hoop my geensins en quelde niet.
H. v. W. Men moet met wjse raedt / in-sien dit swaer verdriet.
M. v. Vel. 't Is waer. ach goede Godt! wat is my over-komen?
H. v. W. Mijn kind wat is het geen 't welck ghy hebt vooz genomen?
M. v. Vel. D' Daderlijck besozgh in als ten besten spreekt.
H. v. W. Quaet is 't die in een saeck langhmoedighepdt ontbreect.
M. v. Vel. Goet waert men dese Dozst met reden wist te moeren.
H. v. W. Goet waert men so sijn sin niet willens laet verboeren.
M. v. Vel. Met reden Vader: ach! wie had dit opt gedacht/
Dat hy ontceeren soud' ons Eel en out geslacht?
Onteert / helaes onteert! in mijn te jonghe jaren:
My moept u ouderdom dat 't my is weder-baren.
H. v. W. Dochter. M. v. Vel. Vader. H. v. Woer. 'k Tracht na wzaeck om
't on-Godd'lyck werck/
't Geen men wel haest sal sien alleen dooz 't oogens-merck.
Wie kan in sulcken schijn hem selven doen ghebidden?
M. v. Vel. Besadicht Vader / ach! de wzaeck sal my doen vlieden.
H. v. W. De spijt die sal my doen haest komen tot de wzaeck.
M. v. Vel. O Hemel! dese schant waer een te groote saeck.
H. v. W. Flozis den tydt is hier dat u epnd' werd' gebozen.
M. v. Vel. Vader u reden stilt op dat 't niemand kan hoorzen.
H. v. W. My deert u liebe Man dooz 't geen hem over komt.
M. v. Vel. Ick ben ('t is waer) verlept dooz schoone schijn vermomt:
Gelijck de Godtheypd weet die neder siet op Werden:
Die weet hoe dat de eer 't lieft' was 't geen ick be waerden:

E

En

En is gevallen neer/rechts tegens wil en danck/
Het roepen my niet hielp/mijn macht was veel te kranck:
Heer Vader denckt ghy niet dat dit ontschuldigh lyden
Den Hemel heeft beooght? en 't krachtigh weder-strypden?
By die een ander wil dooz strenghe Wet gebien/
Mist selfs/ o gruwel! o schant vooz sulcke lien!

H. v. W. Hoe heeft hem Velsen nu in dit stuck kommen houwen?
M. v. Vel. Vader bedenckt het eens/die sulcks (laes!) is geschiet.
H. v. W. Geschiet/ (eplaes!) te veel is mijn ramp en verdziet.
M. v. Vel. 't Verdziet weet ick dat u so seer als my doet pzanzen.
H. v. W. Dat mocht ghy Flozis/ sy! een vuyle Hoer aen-hangen?

Vergeet u eyghen plicht/ met d'Edelen ghy speelt
Also het u gebalt: g'lyck nu werd vooz-gebeeld.
Te eerloos is het sept/nu van een Graef bedzeven/
Ghy selfs u wet verwerpt/een aer wilt wetten geben.
Een Vrouw/een ted're Vrouw/onnoasel in dit stuck/
Most ghy die bzenen (ach!) tot dit swaer ongeluck?
Staecht u bedzoefd' geklach/houd op van meer te schzeppen/
Ick sal tot weder-wzaeck mijn selver gaen herepen.

M. v. Vel. Vader ick bid bedaerd/wie is 't die dit beler?
H. v. W. Nochtans men volgen moet de redens-loop en wet.
M. v. Vel. Daer komt mijn lieve Helft. H.G.v.V. Dan hertsen seer gegroet/
En welkoom zyt geliefde Vader. H. v. Woer. Ghy ontmoet
Ons nu ter goeder uur/ 't sedert ghy my liet weten
Dit u groot ongeluck/ so kan ick niet vergeten
't Geen Flozis heeft gewoacht/ aen mijn te waerde kint:

H.G.v.V. En u Echt-gemael/die ghy so minlijck hebt besint.
H.G.v.V. Vader de komste is bemerck ick wel aendachtigh/
Om onse droefhepd mee in als te zyn deelachtigh:
Maer laes! wy steken noch in swarighepd bedoven nu.

H. v. W. O Velsen! dese saeck gaet my verdb' boben u/
Sal dees onteeringh dan so lichtlyck heuen blieden?
Wy souden zyn veracht/by Ridders/Edellieden
Van 't Graeffelycke Hof: meent ghy dat dese smaet
Mijn hart gedoogen kan? H.G.v.V. Hier dient u wijs'hepds raedt/
En Vaderlyck gemoet/te hulp/tot trouwe teken.

H. v. W. Men kan so inder yl dees overdaedt niet wzeken.

H.G.v.V. Sal dan de Graef naer wil u eerlijck edel hups
Beswalchen met dees last? en al te sware krupsz?

H. v. W. Neen Sone/dit niet denckt/een saeck met haestigheden
Aen te gaen/ is niet raedsaem. H.G.v.V. Waerom sijn leden
Dielen tot wzaeck? dat ist om dat hy wou
My 't Echt geben/ (ick 't wepgerde) dees boel en Vrouw.

H. v. W. De tyd die geeft dat wy het weynigh noch gedulden.

H.G.v.V. Den dagh moet zyn verbloecht doen-men hem Graue hulden:

Hy steunt (bemerckten wel) op sijn grootseheyd en macht:
En pooght te roepen upt al 't Ridderlijck geslacht.
Sal hy dit so bestaen/ hy sal weer werrick vinden.

M. v. Vel. Dit doen ontroert de ziel/en gaet 't gemoet so binden
Met stercke banden/ dat ick niet en weet gewis/
Hoe mijn besturbe ziel noch so volherdend is!

H.G.v.V. Myn lief stelt u gherust/besadiget u tooyen.
M. v. Vel. k Bevele Godt de wzaeck: nu mach ick na behoozen
(Als moedeloos versuft) gaen treden na de sael/
En laet u hepde hier. H.G.v.Vel. Creed in myn Echt-Gemaal/
Wy volghen u terstont. H.v.Woer. Myn Soon al dese dingen
Moetmen in billigheyd/beleggen sonderlingen.

H.G.v.V. Wats 't voornem over 't geen Gzaef Flozis heeft gewrocht!
Mijn wille is dat wy die t' samen zyn gheknocht/
Om dit te wzecken. H.v.Wo. Wilt hier wel op versinnen.

H.G.v.V. W kindt/mijn liebe Lief/'k als voren sal beminnen.
Wy deert dit ongebal/haer arm ver slagen geest
Cupghit dat sy (als het blycht) ontschuldigh is geweest.
Ick hem vergelden wil 't on-Goddelycke leven.

H.v.Wo. De Gzade sal met macht hem licht in 't Delt begeben/
En ons gewelt is klepn/ghelijck ghy Delsen weet:
Insiet te recht dees saeck/en grondigh 't eens af-meet:
Te lastigh valt hy ons/dit doet mijn 't harte sozgen.

H.G.v.V. Ten baet niet/dan ick sal noch wel een wepnigh bozgen/
Ick weet/ en het bespeur/dit voozgenomen seyt
Moet met een stille trom in 't werck zyn aen-gelept:
En oock met mede-hulp van Grooten zyn dooz-steken.

H.v.Wo. Indien ghy 't so aen-leght/u sal geen raed ontzeken.
Hy sal niet meer na lust hoeten zyn vuyl begeer/
En d'Ed' lens roem en naem stooten so plotsich neer.
Ick ben versekert wis dat hem dees lust sal rouwen.

H.G.v.V. Sal hy 't onheyls bedryf doen aen 's Lands Ed'le Vrouwen/
Sonder dat pemand hem mach seggen syne schult!
Wy hebben eenen Gzaef/en geen tyran gehult.
Soud' so een Wzins en Wozst steets volghen syne lusten/
Hoe sou 't vermaerde Hof in vrede kommen rusten!

H.v.Wo. Heeft hy 't Montsoozder Slot niet met kracht en gewelt/
(Dat ny vooz eenen som te pande was ghestelt/
Wy den Bisschop van Wrecht) nu gemaecht af-handigh?
En Gysbert van Amstel/'t is (lacy) al te schandigh/
Geraeckten mede so van 't Slot te Vredeland:
En andere meer/ die so ter yl zyn aen-gerant.
Hoe nu/sullen wy zyn tyranneyck vermogen
Aensien met ons gesicht/en vzedfaem het gedogen?
O neen! o Flozis neen! d'inlandsche Edellien/
Dees saken/hoese zyn/seer verre inne sien.

Slaetmen licht inde wind d'ontearingh van ons magen/
Ons druckten meer op 't hooft 't gheen wy souden beklaghen:
Daerom mijn Soon laet ons dit wijffelck en hzoet
Gaen ober-weghen wat het best is datmen doet.

H.G.v.V. Pa ick uyt-spreken sal/ so dient 't na recht gewzoken.

H.v.Wo. Hebt ghy noch onse Deef van Amstel niet ghesproken?

H.G.v.V. Der witticht wel/doch denck/ 't snel vliegende gerucht
Heeft het so veer verhezpt/dat ick niet ben beducht/
Of Amstel (als ick spreck) hier hand mee aen sal houwen.

H.v.Wo. Niemand ontdeekt de sacck als die wy 't roe vertrouwen.

H.G.v.V. Wel eer gedaene spijt die werrecht veel in't quaet.

H.v.Wo. Men moet oock volgen/siet/ na wyse staeds-liens raedt.

H.G.v.V. Dader't trestt ons te veel/ 't loopt buyten recht en reden.

H.v.Wo. Depust noch booz wepuigh tyds/toont alle vriend'lyckheden.

H.G.v.V. De wzaeck die tergh't 't gemoet met innerlycke pijn.

H.v.Wo. Dit Amstel byp betrouw/ wy trecken eenen lyn/

Om dooz een diep beleggh te wzeken d'overheeringh.

H.G.v.V. Dader mocht dit gheschien/ waer wel mijn wijs begeeringh:

Wat heeft een Dypbels quaet hem inde bozst ghestoocht/

En 't hart hem op gehitst/dat het noch brandigh smoocht?

Gheblinthoekt is de Graef/en heeft (eplaes!) vergeten

Mijne getrouwe dienst/so pder kan af meten.

Gy ongetrouwe daet/een schant-bleck ober-groot:

Daer booz hy erven sal een waer en wisse dood:

Dees hand sal u dit doen/dees hand sal u verflinden:

Dees hant het wzecken sal/so selfs ghy sult bevinden.

Sal dus mijn trouwe dienst zyn in het lest geloont?

Wie is 't die eenighsins u in dit doen verschoont.

Eer sal het water/opper/gaen mengen met malkand'ren:

Eer ick van meeningh ben/mijn sinnen te berand'ren.

Den Hemel is verstenrt ober sijn daden boos:

Daert boozt o Graef! maer denckt op 't leven Goddeloos/

't Geen ghy (eplaep!) voert/ so woedelyck van binnen.

H.v.Wo. Wat keunt ghy upterlyck doch mer veel spreken winnen?

Wie is 't die ginder komt? H.G.v.Vel. Ons Deef van Amstel is 't.

H.v.Wo. Zyt welkoom mon Cosijn. H.G.v.V. 't kan nu niet zyn genust:

Mijn Deef set u wat neer. H.G.v.Amst. My deert u weder-baren:

Ich schpichte doe my quam ter oogen dese maren/

'k Beklaegh u in mijn hart/ als dat de Graef verwoet

D'Bronde heeft onteert. H.G.v.V. Doet een Derrader goet!

Ich die heb alle vlyt ghedaen tot nut der Landen/

Salmen booz trouwe dienst belooningh doen met schanden?

H.v.Wo. Het Daderlycke hart dzyft redd'loos sonder suur/

Ghy komt nu recht te pas/ter wel-gelegen uur:

Ghy moet met ons nu boozt na weder-wzaecke steyg'ren.

H.G.v.A. My is u doen bepuust/hoe soud' ick 't kunnen wepg'ren?

Soud'

M. G. van Am-
stel uytkomede.

H.v.Wo.

H.v.Wo.

H.v.Wo.

H.G.v.A.

34

Soud' niemand Dorst of Graef hier mogen niet gebien:
Bedorven is het Land word hier niet in versien,
Dan Woerden waerde Heer/ komt ghy in d'oude dagen/
Laes! aen dit ongebal! H.H. van W. Den dagh mach ick beclagen,
Wp die de outste zyn/ en d'edelft van 't geslacht/
Woerden so trouweloos nu vande Graef bedacht.
Wp die vooz 't vepligh land waegghden ons lijf en leven,
Gedoocht ghy 't goede Godt/ wat dat hier is bedzeven.

H.G.v.V. 't Weemoedighe gedacht verschrack/ doe 'k had verstaen
Dat aen mijn vrouw/ de Graef soo snood'lyck had misgaen.

O looffelijck beleyd! O snood vileyne stucken!
Flozis u tijd genaecht/ de grootse ongelucken
Hangen u boven 't hooft: u Graeffelijche Rijck
Nocht eer een kozter wijl versterben te ghelijck.
Fy u/ ghy om een hoer/ u selfs soo laet verleben.

H.G.v.A. Wat heeft de Graef (wel eer) ons stricken gaen berepen.

Veracht is d'Onder-saet/ bedorven schijnt het Land.
't Slot D'eland/ dat ick vanden Bisschop had te pand/
Heb ick dooz syn gewelt en dwangh moeten verlaten.

H.v. Wo.

Mijn Heef daer saten wy terstont iust of te praten:
Ghy weet wel hoe ick voer met het Montfooyder Slot/

Ich moest het missen doe/ want siet ghy weet/ het lot (moeren,
Daer recht op ons gemunt. H.G. van A. 't Landt waer in veel ru-

H.v. Wo.

Ons macht was veel te kleyn/ wy condent niet upt voeren.

H.G.v.A.

't Scherpsinnige vernuft/ dickwils upt-voert het geen
Dat nimmer sehjnlijck waer/ in eenich sehzandze leen/
Dernits syn Graeffelijckhepd (denck ick) is af-gesondert/
Dan reed'lijckhepd berdooft/ 't welek veel wel maecht verwondert:
En dat de gaple lust heeft ingewoztelt 't hart/
Dat hem hoe langhs en meer/ geprickelt heeft met smart.

Wat laster/ Flozis ach! haelt ghy nu op u leden!
Daer ghy soo veplighlijck kond leven in veel byeden.

De woorden schoon gebleyd van syn Verlepyderes/
Zyn wis hier d'oozsaeck af: Graef zydy dol en bles

In wulpscheyd vande Min! had ghy 't woord willen wyken/
Verkrachten soud ghy niet een vrou dooz sulcke treken:

Ghy selfs ont-mant u selfs/ dooz dit bedzeven werck:
Het gantsehe Hof-gesind slaet hier op ooge-merck.

O Landsaet trouweloos! had u de hand des Heren
Geschiedend/ geplettert/ doe ghy u snoo begeeren

Ziusten/ soo waer u recht geschiet. Staet op en siet
Of ghy niet zyt ont-erft van 't Graeffelijck gebied.

Ep veddeloose mensch! hoe zyt ghy soo verwildert:
Ghy maect u selfs beruecht/ en word oock af-geschildert

Dooz 't gantsehe land/ ghy doet/ en vooztaen wert bekent
Dooz een onkupsche Dorst/ die d'Onder-saten schent.

- H.G.v.V. Ghy Heeren wat dient doch in dit stuck best geraden?
 Mijn geest van dese last niet lichtlijck sal ontladen:
 Hoe wel ick doch mijn selfs naer eys niet rechten kan/
 Doch tans ick d'eerst wil zijn vier leyt syn handen an.
- H.v. Wo. Gyt slechts te werck in 't kort/ het recht hem selven wpsfet:
 Soo sal dooz weder-wzaeck de sielen zijn gespsfet.
 Dit langhsame verdyach/ doet meerder schaeld als baet:
 Op onse bystant doch u vyzelijck vast verlaet:
 Of anders soud het spel gantsch onder voeten leggen.
- H.G.v.V. Mijn Heeren ick wil u mijn gronts booznemen seggen.
 H.G.v.A. Wel Heef laet hoorzen eens u sin en u gebzupck.
 H.G.v.V. Geschzeven heb ick Heer al aen de Gzaef van Cupck
 Mijn weder-baren/ en op dat hy voozt wil spzeken
 Met al de Raed (tot end) om dese daet te wzecken:
 Van wur tot wur bescheyt ick seckerlijck ver wacht.
- H.v. Wo. Sone ghy dese trots gerechtelijck betracht:
 Wt sulcken hoeck sal 't Paert op 't alderbeste dzaben.
 Wp raecken tot ons wensch. H.G.van V. Al costent my mijn haben/
 Mijn bloed/ jae 't leven selfs: mijn lust wil ick nu voozt
 Dervolgen/ en begaen 't geen noyt en wierd gehoozt:
 Op dat syn straf vermeert/ en 't mijne mach versoeten.
 Wie of so haestigh komt/ ons allen hier ontmoeten?
- Schilt-k. Een hode siet mijn Heer met hzieven herwaerts komt.
 H.G.v.V. Ick volgh u. Schilt-k. Wel Heer. H.G. van Velf. Hoe loof'lijck
 en vermomt
 Weet ick dat nu de bzief van Cupck ons komt in handen.
 H.G.v.A. Dooz 't groot verlanghen met ons herten vperich bzanden.
 H.G.v.V. Dertoeft een weynigh hier/ ick sal in korter stont
 Wel hoorzen wat het is dooz hzieven ofte mondt.
 En koem soo daet lijck Heeren strax hier by u weder.

Velsen gaende nae binnen.

- H.G.v.A. 't Is wonder/ het Velsen dat so kan setten neder:
 Langhmoedighepd met my sou hzeken in dees saeck.
 By die 't land heeft gedient/ recht als een wisse baeck/
 Wrlwijfende al 't geen hy heeft tot nut gedzeven.
- H.v. Wo. Wp moeten 't beste doen/ en 't nautste vooz-slagh geven/
 Hoe wel ick hem met recht bematich als een vziind/
 Ick soude zijn te haest/en raedeloos ontsind/
 Gzucken dees stale klingh in 't hart van den hoof dader.
- H.G.v.A. Ick sie 't soo verre in: hoe ick het meer benader/
 Hoe dat mijn weecke hzeyp van sinen schijnt berooft.
- H.v. Wo. Wat hanght onluchigh Gzaef! u heden hoven 't hooft?
 Velsen vooz-sichtig is/ in al 't geen dat hy heden
 Met ernst en vlyd aen-vaught/ en dat om sekre reden.

Of hem

36
Of hem nu raseruy de sinnen had verboert/
Wat sou het zijn (ey seght) de Staet en 't Land ontroert?
H.G.v.A. Te wichtigh is 't beleyd/ dooz sonderlinge wegen/
En op een vzeemd' manier moet hulp nu zyn gecregghen:
Soa verre dit geschiet/ so gatet naer ons sin.

Velfen weder uyt met de Brief.

H.G.v.V. Ghy Heeren dese saeck gaet wel tot ons ghewin:
Daer heb ick een missief soo datelijck ontfanghen/
Al vande Graef van Cuyck. H.G.v.A. Dit sal my wel verlangen
Wat dat den in-houd luyd/ mijn Heef u neder voeght.
H.v. Wo. Misschien dooz 't hoozen wy in vzeughde zyn volnoeght.

H.G. van Velfen doet den Brief open, en leest hem.

'T O P S C H R I E T.

*Dees Brief nu werdt bestelt,
Aen d'Ed'le brave Helt
Velfen: met liefbegeeren,
Naem-haftigh inder daedt,
Voor-treder inde Raedt,
Van 't Graeflyck Hof vol eeren.*

B R I E F.

H.G.v.V. **H**Et Ryp-radigh verstandt heeft soo u Brief door-socht,
Dat het hem vind tot dienst te zyn aen u verknocht.
De dorperheydt welck is aen uwe Vrouw bejegent,
Verschrickt de gantsche Raedt: want ghy die zijt gesegent
Van d'Hemel met een vrouw, voorsichtigh, zedigh, kuys,
't Eerlijck de Graef ont-eert, dat in u eygen huys.
In fonde gaet hy nu hoe langhs en meerder steyg'ren,
En meent dat niemandt kan hem synen luste weyg'ren:
Maer neen, dees faken wy soo verre inne-sien,
Datmen hoopt uyt het Hof dees over-daet te wien.
Heerscht vrylijck over u in-vallende ghedachten,
Om soo verhoopte wraeck langhmoedigh te verwachten.
Wy vord'ren uwe saeck, de minste met de meest:
Voorleden weeck tot Caem'rick zyn by een geweest,

Om

Om tot u voordeel van dees lasten te tracteeren,
 Dees Commissariffen, en oock dees ed'le Heeren,
 Den Bisschop van Durans, van weghe d'Koningh groot
 Van Engelandt: en ick die mee de raed besloot
 Uyt last des Hertochs koen, van Brabandt hoogh verheven,
 Die oock syn stemme heeft tot dese saeck gegeven.
 Soud dit ontuchts bedrijf niet haest gewroocken zijn,
 De Graef soud trecken meer aen sulcken snoonen lijn.
 Noch twee, oock uyt den naem al vande Graef van Vland'ren,
 En hebben inden raed belloten met malkand'ren,
 Dat ghy behendighlijck met d'uwen practiseert,
 Waer toe het nutte is, en 't raedtsaemst toegekeert.
 Dits ons voornemen, de Graef te schaecken, in manieren,
 En hem met volle macht naer Engeland te stieren:
 En wederom in plaets doen stellen synen Soon:
 Dit sal het beste zijn voor syn verdiende loon.
 De Koningh doe syn wil als hy is syn ghevanghen:
 Behoeft nae hulp noch troost van my niet te verlangen:
 Dats dat hy d'Onder-saet soo trouloos brenghet in schant:
 Want hy besloten leydt in 't midden syns vyant.
 Voorsichtighlijck toch let op dees beleyde stucken,
 Staet vast de saeck sal voorts in aller yl gelucken.
 Siet recht wie ghy vertrouwt: bevolen blijft de Heer
 Die u in droevicheen wil stercken meer en meer.

I. Graef van Cuyck.

- H.G.v.A. 't Is waerlijck goet begin. H.G.v.V. Wat dunckt u o ghy Heer:
 Gaet het niet naer ons wensch en willichlijck begeeren? (ven/
 Hoe kan een beter saeck in 't werck zyn aengelept.
 H.v. Wo. Hoe/ heeft de Graef van Cuyck de Graef syn hulp ontsept?
 Daer heb ick wepnich acht in 't lesen opgenomen.
 H.G.v.A. Het schryven wijst het uyt/ daerom wy sonder schzomen
 Doeten dees dingen gantsch behend'lijck leggen aen/
 En met een vast verbonde ten uiterste bestaen.
 H.G.v.V. Op 't punt van dese elingh/ soo wilt wy trouweyd sweeren.
 H.G.v.A. Also het u gebalt. H.H.v.W. 't Is willigh ons begeeren.
 H.G.v.V. Dader staet ghy nu vooz de alderbeste raet.
 H.v. Wo. Mjn soon nu vaerdigh heen/ indien ghy 't wel verstaet/
 Dat ghy te weten komt dooz een u trouste vanden/
 Hoe het in 't Hof al staet. Indien wy dan bevinden

't Geen

- 't Geen tot ons voordeel dient/ strack maken wy d'aenflagh.
- H.G.v.A. Ick koom uyt 't Hof: de Graef sal moezgen van dien dagh
Kiepen naer Drecht/ dat om Vrede te belegghen.
- H.v. Wo. 't Doornemen sal ick u ghy Heeren meerder seggen:
Terstont mijn soon voor eerst verwittiget / ontbiet
De Ed'len en Bontgenooten/ laet dit geensins niet:
't Sal komen recht te pas op 't geen is voor genomen.
- H.G.v. V. Ick weet dat moezghen vzoegh hier sullen haestigh komen/
Gelyck ick twyffel niet/ den Ed'len Huygh van Saerland/
Willem van Ceplingen/ die met sin'ryck verstand
Coestemmen sal het geen hem is verkondicht heden.
Willem van Zaenden/ en Trent van Benstrop mede/
Berret van Craepenhofst dien treffelycke man/
Sullen oock al te saem haer hand hier leggen an.
Het seker is dat sy in 't kort hier sullen wesen:
Dooz wie soo willen wy nu echter doch so vzesen?
- H.v. Wo. Laet ons so baren voozt. Schilt-k. De maeltijd is gereet/
Me-vrouw u komst verwacht. H.G. van Vellen. Wy volghen.
H.H.v. W. Dit secreet
- H.G.v.A. Moet blyben. H.G.v. V. Vader treet in laten wy ons hermaken.
Dees voozstel ('t welck bestemt is) zyn gheen klepue saken.
Alles binnen.

Helsche Geesten komende onder uyt het Toneel.

Helsche Gheest.

DE naere Helsche poel daer vuple danny en smooch
Steets swerrest heen en weer met ysselyck gespooch.
De vzeughde is soo groot van d' Onder-aertse Doozsten/
Om reden sy na wzaeck nu recht met Delsen doozsten.
Daert voozt en wzeecht u leet/ met een verharde haet/
Ick sal u hulpsaem zyn in 't aengeboren quaet.
Het woedelyck gespuys der duyvelen die woelen/
En haecken nae de stond' om haren lust te hoelen.
Ter plaets ick my begeef daer 't werd in 't werck bestelt.
Floris ghy werd verast met kracht en met gewelt.
De roem van 't Hof vervalt/ 't geen ick sie voor mijn ooghen/
Een nickerlycke haet heeft Delsen in-gesogen.
Dees toozts hem treffen sal in syn onruste slaep/
Daer ick hem onder-wylt allenghsens in bedzaep.
Flur haest u raserp/ wilt u nae d'aen-slagh keeren/
Op dat ghy lof verdient by Doozt en helsche Heeren.

Helsche geesten binnen.

f Graef

Graef Floris, Isabella de Schoone, syn Boel. Daer na
dienaer des Graefs. Een Paep.

Graef Floris.

- M**E-vrouw Isabel u lust ist eens verfaet/
Dat ick gebolleght heb u middel ende raed?
Wat seght ghy nu/ o Vrouw! al van mijn Heer van Delfen?
Moet hy niet tegens danch noch minnelijck omhelsen
- Isabella. Een vuple hoer in plaets van een soo eerlyck wijf?
Ick ben nu gantsch volnoeght/ mijn hart/ mijn siel/ mijn lijf
Hippelt en juyght van vzeught: soo salmen d' Onder-saten
In billichhepd en toom steeds houwen upter-maten.
Delfen is recht beloont om syn te schamp' te reen/
Die hy aen u Genaed' mis huyckte/ dat de leen
Dan u besitsteres waer niet als vupl bevonden.
- G. Floris. Als dit nu ruchtbaer word in pegelijer haer monden/
Dat salmen seggen (seght) onder de trouw gemeent?
- Isabella. Wel Grave/ hoe? wel hoe? zijt ghy als heel versteent?
Dat ghy pets vtragen soud na alle dees geruchten:
Wder die schzicht u stem: yder sou vooz u bluchten/
Wanneer ghy 't gantsche Hof aensaeght met dwars gesicht.
- G. Floris. Wel Isabel/ hoe nu? acht ghy dit dan soo licht?
- Isabella. Meent ghy dat Delfen pets van dese saeck sal weten?
Ey slatet inde wind sy sullen 't wel vergeten:
Ick denck men even-wel gestadigh brast en huyst.
Dan doch wat ben ick Heer met dit haer doen verkupst?
De tijd ont-glipt nu heen/ mijn bloepsaem groene jaren/
Als schielijck gaen vooz-hy/ 'k en koom noch niet te paren/
Noch krygh geenigh behulp of waer verber ringh trouw.
- G. Floris. Wel hoe! spdy ont-sind? wat let u/ seght o vrouw?
Wat salmen meerder doen? ghy leydt gerustigh leven.
Hoe: soud ick tegens wil van d' Widders/ u begeben
Ten Huw' lijk: ghy hebt u sin in 't gheen ick heb of hadt.
Al soetjens Isabel/ en weest niet al te pradt/
Waer is de af-komst seght/ daer ghy op mooght bergrooten?
- Isabella. Ick merk (eplacp!) wel 'k sal worden noch verstooten/
Als mijne groene jeught verdozt word out en kout.
- G. Floris. Ick wilde Isabel dat ghy so ober-stout
Dan u verbeteringh dus veel niet had te praten/
Gedenckt ick 't onder mijn in 't minste niet sal laten.
Ick min u in mijn hart/ daerom laet varen 't geen
Daer ghy mijn mee verstoort ver huyten wet en reen.
- Isabella. Dit doende/ doet ghy dan met recht als ghy zijt schuldigh.
- G. Floris. Dwe getrouwighepd daer vooz ben ick sozghvuldigh.

Ghe:

Isabella.

Ghenaed' ghe Heer en Graef/ laet niet/ tot niet vertreen
Die lieffte dieneres. G. Flo. Daerom staecht u geween/
De sozgh laet op mijn hals/ en gaet ghy stil nae binnen/
Ick in mijn eenighepdt pets sonders moet versinnen.
Daer woelt wat in 't gedaecht. Hab. Waert wel dan ed'le Heer.

G. Floris.

Besadigcht Isabel/ want ick koom tavond weer. Isabel binnen.
Krust o benande borst/ waer vooz so wilt ghy vzeesen?
Een vrouw veel quaethepds brouw/ twist komt dooz haer gheresen.
Daer gaet se heen (eplaes!) ist nu niet wel bestelt?
Een halsterck werd ick van haer in 't ernst ggeuelt.
Ghy komt my Isabel/ met sozgh en anghst bestryden.
Soud een Hollandsche Graef ramp om een vrouwe liden?
Het teelt nu dagh op dagh inwendigh groot verdriet.
O vrouw! volghd' ick u wil/ ick maecte gantsch te niet
Binnen een eenigh jaer mijn trouwe Edel-lieden.
D staet is nu gedaen/ ick hebben wil 't gebieden
Ober u/ al soude my verdrieten mijn af-jouft.
Wat hebt ghy mijn verleyt dooz rechte toover-konst/
En Cocodrils geschrey? 't geen ghy my komt verdrieten.
Fy my/ 't Edel gemoed macht nu (eplaes!) wel spyten/
Dat ick om u'went wil heb gruw'lyck geschoffiert
De vrouw van Delsen/ die dooz deughde waer verciert.
O krancke kracht des vleesch! bedzierchelycke lusten!
O sotte sin'lyckheyp! wanneer soo suldy rusten?
Wanneer soo sult ghy mijn/ die d'eer soecht haben 't goet
Laten gerustigh zyn van druck en tegen-spoet?
Als ick 't recht over-weegh/ de sonden en de schanden
Heb ick selfs over-treen/ de wetten vande landen.
Verdrietige gewoont: O vrouw! u buyle aert
Maect dat mijn roem en lof nu deyst te rugge waert.
Ghy segh ick oozsaeck zy van dese sonde ghezeken.
Luyft. vi. Mijn Heer daer is een Paep die wil syn Hoogheyp spreken.
G. Floris. Wel wat is syn begeer? Luyft. vi. Dat ick u Achtbaerheyp
Dees briez behand' gen sou. G. Flo. Hy verschijnt. Wat beschept
Crygh ick met dit gheschift? ick moet den in-houd weten.

Luyfter-vinc
ofie dienaar
des Graefs
uyt.

Luyft. vi.
G. Floris.

De Graef de Brief lesende, seght :

Luyfter-vinc
uyt met de
Paep.

G. Floris.

Wel Graef van Cupck wilt ghy u plicht-schult soo vergeten?
Grootmogend' Heer en Bozst/ ick bid' mijns lijfs genaed'.
D sal geen leet gheschien. Maer hoe? in dees briez staet
Soo uwe Graef my schryft/ die 'k van u heb ghekreghen/
Dat ick ghelooben sal 't geen ghy van spient wegen
Sult seggen. Paep. Hy belaste my met vele reen/
Dat 't eenighsins ghebied' 't gheen tot u madeel schein/

En pets besloten werd/ 't niet tot u hulp sal wesen/
 Jae hy u gantsch ontseydt/ soo veer twist comt geresen.
 G. Floris. Wel hoe? wel Graef van Cupck schijnt hier u trouwe dienst/
 Dat ghy my dus af-balt/ juyft op het ouberfienst?
 Wat raed gaet my nu aen? 'k mach immers niet ontbeeren
 Des Grauen hulp. Steunt by op sulcke groote Heeren!
 Wat sal nu zyn 't begin/ ick blijf verlozen man/
 Ick ben geheel bedroeft/ hoe sal ick 't leggen an?
 Bootschapt u Heer en Graef/ dat 't hart is als verslegen.
 Dienaer by gelepd' / doet hem in mijne wegen.

Paep.

Luyster-vinc
 binnen met
 de Paep,
 doch strack
 uyt.

Daert wel edele Graef. G. Flo. O recht verduaesde mensch
 Meent ghy 'k geen onder-stant kan krygen na mijn wensch?
 Wildp u selver nu gaen byngen in veel lypden/
 Dat ghy soo hat sich trots mijn saken sult bestryden?
 Wat is doch uwe roem? de Edelen van 't Landt
 Zyn nu in stille vree: daer is geen die sijn hand
 In diepe oozloogh swaer sal soecken te ontrecken:
 Ghy komt nu uw gevoel in dese bries ontdekken.
 Doch ick noch wel genoeg/ dat ghy dit niet verswpght/
 Ghy na behoozen noch u rechte straffingh kryght.
 Myn dienaer. Luyster-v. Myn Heer. G. Flo. Schickt dat ghy tegen
 moghen

Het alles vaerdig maectt. Luyt. v. Dozt/ waer vooz sal ick sozge?
 G. Floris. Maer dat ghy het Daert vzoegh zadelt. Luyster-vinck. 'k Sal.
 G. Fl. 't Is mijn sin/

Ick moet naer Drecht toe helegghen Dreds gewin.
 Luyt. vi. Daer sal genaed' ge Graef in 't minst niet aen ontbyeken.
 G. Floris. Ick kan vergeten niet dit schypben en dees treken.
 Meent ghy o Cupck! dat ick vooz u als moed' loos schroom?
 O neen/ 't gemoed niet swicht/ het blijft al eben vroom.
 Gemeenlyck die met last een ander soeckt te quellen/
 Dat veeltjds epgen ramp hem innich komt versellen. Beyde binnen.

Den Adel van Velsen, Heer Gerrit van Craeyen-horst, Heer
 Willem van Teylingen. Den Adel elck met syn eygen
 Wapen. In 't spreken komt uyt Heer Willem van
 Zaenden, Heer Arent van Benscop.

H. G. van Craeyenhorst.

Mer seght Heer van Teylingen/ ist inder waerhepd
 Soo tot Velsens ghestelt? H. W. van T. Ghewis' Ijck.
 H. G. van C. Wat swaerhepd
 Sal dan den ouden man en wel bedaeghde Heer
 Van Woerden/ dit (eplae!) nu hoozen langhs en meer.

Het

41

Het hart van breez ontmant door dees verraders flucken/
Hy soecht ons in het end in groot ellend te drucken.
Gzaef Flozis doch gedencht/dat d'hemel-Dozst 't al siet/
Zigt ghy een Heer en Prins die hebben wil 't gebied
Oer 't bereenighd Landt? gaet selfs so lodschik vallen/
En meent door hooghmoet trots noch met dees daed te hassen.
Foep Gzaef! geen Gzaef! veel minder als een guyt/
Die in 't verbloecte hart dit heploos leven sluyp.
Ghy leefden in veel rust/in stillighepd en vreden/
En meent nu met een schijn dit werreck te bekleeden.
Reen/neen! dit niet verhoopt/ eer sozght vooz al het geen
Dat u nu naeckend' is/ met veel ellendigheen.

W.v. Te.

O hooshepd ongemeen! o gruwtelijcke sonden!
Sal een inlandsche Gzaef in dees daet sijn bebonden?
Sullen 's Lands Ed'len nu by hem niet sijn geacht?
Wat daet de af-komst van een hoogh beroemt geslacht?
'k Verwonder my de Gzaef niet eer komt in 't verderben.

H.G.v.C.

's Lands wetten het verbien/die so on-Godlijck swerven;
Sullen nae eysch des rechts/gestraft sijn met een pijn.
By laster! selfs misgaen/ so ick 't in als bewijn/
Blijft dit begonnen werck so slechtlijck ongewroken?
So sal dan yder een hier in met on-min stoken.

W.v. Te.

O Onderfaten vroom/ siet doch niet aendacht in
Wat dat nu is geschiet aen een van 't Hof-gesin.
Ep Gzaef zydy out'sint? u kuaeght gewis 't me-weten:
Gedencht niet dat dit leet sal eeuwich sijn vergeten.

Heer Willem van Zaenden, Heer Arent van
Benscop uyt.

H.W.v.Z.

Ja wel Heer van Benscop/ ick segge dattet veel//is/
Soud' men Delsen dien Helt/die so vroom en eel//is/
Alleen'lijck om een woord/dus soecken te verneeren?
Salmen om de schuldige/ d' onschuldige onteeren?

H.G.v.C.

Siet doch hoe wel te pas komen geluckigh aen
De Heeren/ daer ick u nu flus af deed' vermaen/
Arent van Benscop/ en d' Heer van Zaenden pysselijck/
Om mee in dese saeck te handelen seer wysselijck:
Creden wy 'r te gemoet. H.W.v.Tey. Ghy Heeren 'k ben verblijt/
Dat ghy ons so verschijnt rechtz op bequame tijt.

H.A.v.B.

H.G.v.C.

W.v. Te.

Den Hemel heeft gewilt dat wy malkander binden.
In noot so kentmen eerst de recht en ware Prinden.
Recht heeft mijn Heer gesept/men kan Prind inden nood/
Gewaende Prind vertreckt/de trou blift totter dood.

- De onderhand' lingsh is 't geen men (eplaes!) bemercken/
 Van 't schand'lijck leven hoos/en 's Gvadens vuple wercken.
 H.W.v.Z 't Is wonder dat natuur een Graeffelijck gemoet/
 Dooz 't licht bekooz eens Vrouw/kan warpen onder voet/
 Sonder te wederstaen dit sottelijck voornemen:
 En gaet van 't bepligh padt so jammerlijck ontvzemen.
 Hy die so menigh jaer heeft tuchtich geregieret/
 Heeft al sijn roem en naem als klack' loos nu ontciert.
 Dat Coningh Willem eens aensach met sune ooghen/
 Hoe dat sijn Soon onteert/ jae snood'lijck heeft bedroggen
 Een Vrouw/een Onderstaet/om 't seggen van een woord.
 Wie heeft nu diergelycks in 't leven opt gehoozt?
 Moet een onnoosel mensch om dees oozsaecke lyden?
 Moetmen beleben (ach!) dees gruwelijcke tyden?
 Een Vrouw/een snoodde Hoer/is hier de oozsaeck van:
 Waerachtigh het is meer als ick bedencken kan.
- H.G.v.C. Salmen dooz ooghen sien ons Maeghschap dus onteeren?
 Moetmen 't gedoogen nu/en salmen 't niet beweeren
 't Geen hy so stout bestont/tot al ons Dvanden schandt/
 t'Onteeren so een Vrouw/een over-kostel pandt?
 Delsen neemt wel verdrach/ om dese lasteringen
 Te wreecken/daer ick hem met raedt weet toe te bzingen.
 Het gaet nu hoe het gaet/ de wzaeck moet sijn verbult.
- H.A.v.B. 't Is recht mijn Heer/ met reen moet sijn gestraft de schult/
 Hy zp oock wie hy zp: sal pemand sune wetten/
 Sells over-treden/ die 't recht wel scharp heeft doen in-setten?
 Met reden hoozt de geen wel strengh en harder dwangh
 Te genieten/ die sells 't rijck maecht tot een onder-gangh.
- H.W.v.Z Als 't recht nu wozd versehoont so gaet de Wet verlozen/
 Als men 't niet houden sal 't geen eer wel is gheswozen/
 So moet dan reddeloos verballen het gebiet.
 Bemerckt doch ghy Heeren/dit alles wel insiet:
 Der ingesetenen sullen dooz dit mis-noegen/
 Terstont (so het gebalt) haer wil naer d'onse boegen.
- H.W.v.T Hoe/salmen dan dit werck strackx nemen hy der hand?
 H.A.v.B. Reen/erst wel overlept met meerder van het Land.
 Wat soud' men sijn geacht/so wp dit lieten varen?
 Daerom laet ons dit werck te recht wel ebenaren/
 Met Delsen/Doerden/Amstel/en meer rype raedt/
 Want het ghemeene best anders verlozen gaet.
- H.G.v.C. Ick vrees dat noch 't seyt in 't eynde sal verlust worden.
 H.A.v.B. Reen/neen/ten sal vooz 't eerst niet upt-geblust worden/
 So ick voozseker gis/dat so het edel bloedt
 Van Delsen heeft geleen dees schand en tegen-spoet/
 Wie hem ten deel bestaet/dooz wzaeck het sal vergeiden.
- H.G.v.C. 't Beleggen is het al/eer het gerucht 't sal melden.

Den ouden haet sal nu weer komen vooz den dagh/
So datmen 't wzecken sal/waer datmen kan of mach.

W.v.Te.
H.G.v.C.

Meent ghy dat Delsen dit voozleden sal verhalen?
Maerom niet? 't geest reden/daer hoven oock af-malen
Het onrechtbaerdigh recht/d'onschuld'ge gebang'nis/
Sijns Broeders onthoofdingh/ dus siet 't verlangen is
Hoe hy 't sal aen-leggen/behendelijck met treken.

W.v.Te.

Dits 't geen daer Delsen af met ons begeert te spraken/
Tot sulcken end' (weet ick) zyn wy hy hem outboon/
Te raden tot dit werck hen ick gantsch ongewoon:
Want luttel onderwints doet teelen groote ruste.

H.W.v.Z

Ghy Heeren/sal de Graef ghehuycken sijne luste?
Wy dees schoffiericheyd sien met ons ooggen aen?
Hy soud' licht skouter seyt ten eynde toe bestaen/
Ja 't Delsen nu geschiet/het mocht ons oock gebeuren/
't Welck menigh Edel Boyst in 't eynd noch sou betreuren.

H.A.v.B.

Ich sou het wzecken/siet/al kostent lissen goet/
So 't quam tot mijn geval/so koelden ick mijn moet/
En raecten ick ter neer/niemand kon my verachten/
Roem had ick vooz 't vervolgh van Ed'len en geslachten/
'k Verlangh vast na de tijdt wat datter om sal gaen.

H.G.v.C.

Gelyckelijck ons hand aen den eer-roover slaen/
En voeren hem terstont met al ons macht gebangen.

W.v.Te.

Ich vrees vooz veel runoers/dat hem sullen aenhangen
Een deel onwetend' volck/om lossen haren Heer.

H.A.v.B.

Neen sozrecht daer niet vooz/ krygen wy hem so veer/
Hy sal ons uyt de hand niet lichtelijck outspringen/
Wy sullen hem een liedt op andere maet doen singen:
So sal hy mercken haest wat trots hy heeft gewoocht/
Daer toe te raden is ons aller hulp versocht.

H.W.v.Z

De tijdt outsluyt/ghy Heeren laet ons vaerdigh spoeden.

H.G.v.C.

Men kan gheen/warigheyd hier in (in't minst) bezoeden.

H.A.v.B.

Delsen naer ons verwacht. W.v.Z. Men hier niet lang vert oest.

W.v.Te.

De Graef is kloeck en sterck/ten Goylogh wel beproeft.

H.A.v.B.

De saeck en luydt geen last/wy moeten hem verrassen.

H.W.v.Z

Wy sullen 't doen bedeckt/niemand kan daer op passen.

H.W.v.T

Te dooden stem ick niet/maer voeren hem als slaef
Gebangen op het Slot. H.G.v.Cra. Werven d'onkupsche Graef

Nen yfere boepens vast/ so mach hy eens bedencken/
Hoe hy een Onderfaet gaet van sijn eere krencken.

H.W.v.Z

Ghy Heeren dat is gangh. H.A.v.B. Wy volgen u te saem/
Ons komst sal Delsen zyn ten dienst heel aengenaem.

H.G.v.C

Het vlas geroockent is/den draet moet zyn volsponnen.

H.W.v.T

'k Wilde wel dat dit werck/nu noyt en was begonnen.

Alle bin.
Isabella

Isabella Boel van Graef Floris, in
eenigheydt.

Isabella.

Hoe is my 't hart beswaert dooz hope en dooz vrees?
Hoe jagen d'ad'ren dus? het sy ick schryf of lees?
Steets komen my te vooz angst en veranderingen/
Die my heel onuersiens/betoob'ren dooz veel dingen.
Slaep ick in stille rust/ick schyckte dat de doodt
Mijn end'lingh voeren wil in Charons swarte schoot.
Doozleden nacht ick dacht in mijn te diepe droomen/
Dat ick met sijn Genaed' Graef Floris/ waer gekomen
In diepste van een wout/ by lom'ren duyfster groen/
Daer men dooz weder-mirelekhanderen gingh voen.
De Hakeney waer ick met lust op waer geseten/
Waer een te moedigh Dier/ ick kau het niet vergeten:
't Scheen schuld vooz het gedruys/ ick dacht 't is 't rupssend' lof.
Wp voeren met heel staet verlustigen van 't Hof:
De Valleck die de Graef doe voerden op sijn handen/
Verliet sijn lust en vzeughd in dees graes-rijke Landen.
Terwijl w' al contende geraekte mids in 't dal/
Verselt met eenige staet/ komender by gebal
Cygers en Leeuwen wzeet/ met bars' behloede mupsen/
Die so (naer eenigh wop) haer hadden gaen verschuylen:
Sy liepen op de Graef/ontsind/ verwilbert/stout/
Ick bluchten dooz verbaesthepd npt het nare wout/
Ick miste 't rechte spooz/en liet de Graef in liden/
Dit gaet nu mijn gedaecht so heftelick bestroden/
Ick schoot npt dese droom/ het sweet van angst hzack npt/
De tranen vlogen neer langhs mijn te zoore hupt.
Hemel! docht ick/wat is 't geen my so komt verbaren?
Het hart sloegh in mijn borst/ de nat en bochte haren
Recht stonden ober end'/ en sach vast heen en weer/
En vond een leghe plaets/ ick leyde my ter neer.
Ach! soude dese droom (o Godt) wel pets' beduyden?
O Floris! mis ick w/so sal ick by de lypden
Wozden verstooten siet/ niemand en sal my/ ach!
Vertroosten/dies den dagh ick wel beklaghden mach/
De ure doe de Graef benam al mijn vyzheden:
De uur doe wierd mi huyckel dees' Wrouwelijcke leden:
De uur doen ick 't gesicht sloegh op den Ed'len Graef;
En maecten in't verbond my selber als een Slaef.
O wulpsse dartelhepd! o onbetemde sinen!
O nickerlijck bestaen! o te verdzietigh minnen!
De Graef na Wrecht is/ om twist te leggen af/
En vrede weer in plaets/ in billichhepd vooz straf.

Dees

46

Dees reys is my wel swaer gevallen in gedachten/
Dat ick schier hopeloos ben af-gement van krachten.
Soud' wel in sulcken schijn schuylen eenigh verract?
Wel Isabel! hoe nu/wats 't gene dat ick praet?
Wie is die eenighsins soud' derben pers aen-rechten?
Wie soud' de Graef misdoen? wie sou hem gaen bevechten?
Dermits de Heeren al by een nu zijn vergaert/
Ick hoop dat niemand is van een Derraders aert.
My schoone Isabel! sult ghy oock oorzaeck wesen/
Dat eenigh twist of haet dooz mijn soud' zijn geresen?
Soud' Vessen d' oude trots noch woelen inde sin/
Dat Floris spue Drouw onteerde dooz mijn min?
Wech malle sotterny! bertreckt in verre hoeken:
Doch indien dit gebiel/mach ick den dagh verdloecken/
Dat ick (dooz mynen raedt) hem daer toe heb gestoocht.
Mijn inwendigh gepepns al myn'rend' brypsend' koocht/
Ick mach mijn liebe Lief in eensaemhepd vertoeven/
Ik Verhoop niet dat dees droom in 't nuyst mijn sal bedroeven. Bia.

De Graef ghevanghen op de jacht zijnde, van
Vessen en zijn Adel.

Graef Floris op de jacht.

G. Floris: **D**E Graeken die het Wildt ghestadelsch op spozen/
Dernustigh zijn van aert; nu lustigh/ blaest den hozen.

Vessen uyt met al de Ridders.

H.G.v.V. **T** Sa Ridderg! niet en schzoont/nu is de tijdt bestelt.

G. Floris. Wel hoel wat wil dit zijn? H.G.v.Vel. **T** sa wat hem met ghe-
welt/

Zyt mijn gebangen nu. G. Floris. **O** Amstel! snoo Derrader!
Ha Mannen my bezyt! H.G.v.V. Van Woerden/ liebe Vader/
Hier dient niet langh getoest/ komt vlieden wy rerstont/
Eer dat het ruchtbaer word in pder een haer mondt.

Helsche Geesten komende van binnen uyt de Raedt
van d' Ed'len.

DE akelige wegh die 'k barretoets ketree/
Heeft my alhier gebzacht ter hand van lieverlee.
Ick heb 't senpigh saet/ gesaeyt sa inde Harten
Der Ed'len/ dat ick ducht/ 't haer inder eeuw sal smarten

Mjn

Mijn plicht heb ick volvoert/ de schoon vertierde sael
 krochten van damp en smoock/ dooz 't krupffen van het stael.
 Men vloekten vloeck op vloeck/ niet quaetheyd onverbolgen/
 Men gaffer hand aen hand/ de Graef te achtervolghen.
 Jupghet Hellsche Dozsten jupghet/ dat dit nu is gewoecht.
 Gewonnen is het nu dat lange was verfocht.
 't Geruchte vliegghet vast heen van 't Oosten tot het Supen/
 Met over-groot geraes vooz hy het jupghet te Mipen.
 De Graue wordt gevaen op Croonenburch geboert/
 Met banden sterck geboept/ in ketenen gesnoert.
 Ghy vluch-geselschap daelt met my hier na beneden/
 En helpt ten bzedsten dit aen d' Hellsche Dozst verbzeden.
 't Aerdtrijckt dat scheurt van een dooz/ 't geen nu is geschiet/
 Ick sie de dood des Graefs/ en d' Edelens verdziet:
 Komt dalen wy dan neer en Pluto dit vertellen/
 Hoe ick dit loes verraet nu heb in 't werck doen stellen.
 Blaest vyz wyt Hellsche schaer/ niet schizckelyck gelupt/
 Ick ben de geen die heb dees wzaeck gheboeret wyt.

Binnen.

Een Post van wegen des Graefs, of Bode, komende verbaefde-
 lijk vluchten wyt het Bosch, daer na wyt Philips
 van Wassenae, Secretaris.

Bode.

O Dzoefheyd ongemeen! wat heb ick nu bespeurt
 Met mijn betraend' gesicht? treurt Holland/ vyzlijck treurt/
 Leght af ublyd gewaed/ rou-kleed/ ren wilt aen hangen/
 Want ons Hollandsche Dozst/ Graef Flozis/ is gevangen:
 Gevangen niet alleen/ maer is in grooten noot.
 Wat komt nu over 't Rijck al ramps en tegen-stoot?
 O Hemel! most ick dit aenschouwen met mijn oogen?
 Hoe sal ick dese Maer aen 't Hof nu bzingen mogen?
 O Delsen! soeckit ghy dus de Graue te verraen?
 Ghy strupckelt/ niet en valt/ 't konder wel anders gaen/
 Hoe anders? is de Graef nu niet in d' overheeringh
 Der Ed'len? en sullen volgen haers wils begeeringh?
 Verrader! hadmen u gebzacht oock om den hals/
 Doe ghy ghevangen waert met uwen Zoeder vals/
 Dan waerder geen rumoer geschiet in dese Landen:
 Ach Godt! nu zyt so stout/ leght aen de Graef u handen/
 En voert hem als een guyt/ geknevelt en geboept.
 Ick ben 't (God lof) ontvlucht/ aemtochtigh en vermoept.
 Die/ die in 's Graven dienst dus langh hebben geseten/
 En waren d' naeufte Raedt/ die nuttighden het eten
 Of spysse van het Hof/ die dzagen 's Graven kleedt/
 Het deer t my dat dees deughd/ Verraders ghy vergeet.

Men

De Graefs
Secretaris,
Philips van
Wallen. uyt.

Aen wien sal ick des daedt nu eerstmael laten weten?

Wie maeck ick 't openbaer dit onbesuyst vermeten?

Daer komt een Prins of Heer/die dient dees saeck vertelt.

Mijn Heer ter goeder uur. Phil.v.Waff. Hoe zyd dus ontstelt?

Wel wat is u geschiet? Bode. Dat mooghd' wisthck vragē/
Ghy sult (vrees ick) dees maer (eylaci!) noch beklagen.

Phi.v.W. Wat isser dan gaens? ey segt! Bod. Gevangen is ons Heer.

Phi.v.W. Wat Heer? Bod. Wie de Graef. Phil.van Wallen. De Graef? hoe/
en oock wanneer?

Wie heeft dit sept bestaen? Bod. Welsen/die snoo verrader

Heeft dit so begonnen. Phil.v.Waff. Wie meer? Bod. En sijn Vrouwen
wen Dader/

Harman van Woerden. Phil.v.Waff. Vertrecht hoe 't is toe gegaen.

Bode.

De Son had over 't hooght sijn omme-reys gedaen/
Schoot syne stralen neer ter sp'inghs dooz de hemel/
Wp hooyden geen gewach/ doen is hem aen gekomen
(Gelijck ick heb geseyd) dees Ed'len/en noch meer/
Die quamen so ter pl gewapent in 't geweer/
En vielen op de Graef: hy sineet de Dalck ter zyden/
En batten na 't geweer/van meningh te bezypden.
En sa tast den Schender aen/riep Welsen over luydt/
Hem streng'lijck en vast in y're hoepens sluyt.
Doe knielden sy de Graef met swaer benaude banden/
Als Leeuwen/ so verhit/ so dat ick hare handen
Tot groot geluck ontquam/ick heb dit selfs gesien/
So dat verbaest ick quam na u ten Hobe blien.

Phi.v.W.

Hadden sy veel volcks? Bod. Het lagh verborghen in 't klozen.

Phi.v.W.

O Holland! Holland ach! wat komt u al te vozen?

Bode.

De Graef (ey seghtme doch) hoe quam die doch by haer?

'k Sal 't u verhalen/ van Amstel dien Derraer!

Doen 't noen-mael waer genut van al dees Ed'le Heeren/
De Graef om rusten wat waer alle sijn begeeren.
Hy lach in diepe slaep/doch Amstel hem verflout/
Creedt by de Ledekant/ Heer sprack hy/in het Wout
Zijn Vogels veelderley, de Graue doe ontwaecte/
Zijn Dienaer daed'lijck riep/die 't Paerdt strax vaerdigh maecte.
De Dalck nam hy in d' hand/dooz sonderlinge lust/
So is dees soete vzeughd verandert in onrust.
In 't midden van het Bosch quamen ter haest upt-springen
Dees Schelmen/die de Graef dooz on-genaed aen-gingen.

Phi.v.W.

Mijn Geest is als ontroert dooz dese dzoebe maer.

Bode.

Ghy het bevinden sult het seker is en waer.

Phi.v.W.

Waer hoochten sy de Graef? Bo. My docht op 't huys te Mupde.

Phi.v.W.

Hoe wil dit sel gerucht dooz 't gantsche Land nu luyden?

Derraden! Hemel ach! is dit ons Dozt geschied?

Bode.

Amstel de sozsaek is die onse Heer verriet.

H.P.v.W. Ick gae ten Hoof/en moet wel op 't verbolgh giffen.
Bode. Dees tydingh al te waer/ kan u (eplaes!) niet missen. Bey. bin.

Den Adel des Graefs, als Heer Gijfbert van Yffelsteyn,
Heer van Zuylen, Heer Wolphert, Heer
Loef van Cleef.

- H.G.v.Y. **G**hy Heeren/ dese maer verspreyt hem dooz het Landt/
Niet beters kannen doen dan houden hand aen handt/
Anders raecten te niet de Ed'len en Lands-Heeren/
Daerom dees over-last wy van ons moeten weeren.
Sal nu den Ed'len Graef daer blyben in ellend?
Sonder dat niemant maecht/dooz vrome daed bekent
Sijn loffelijcke Stam/en hoogh-waerde geslachten?
De trouw Gemeent ons dan tot stof souden verachten:
't Sou immers niet passen/ ja qualijck van ons staen.
- H.v.Zuy. Ick wil gewillighlyck tot inder doodt toe gaen/
Te lossen mynen Heer. H.Wol. Ick wil myn leven wagen
Ten dienste van het Land; 't zy oock in wat aenlagen/
En toonen sal te zyn een recht trouw Onderfaet.
- H.L.v.C. Wy moeten nu ter haest tot 's Lands gemeene baet/
Bergad'ren doen hy een veel volcks upt alle wijcken/
Om dees Verraders al in nergens te beswijcken:
Verfolgen haer seer strengh/ten Dyere en ten Swaerdt.
- H.G.v.Y. De Heeren zyn in't Land nu over al vergaert.
Daren wy so vast boozt/ 't stuck sal en moet beklyben/
Dit sal den Onderdaen niet upt gedachten byben.
Ons hulpe dienstigh is/ 't sal wel na ons wille gaen.
- H. Wolp. En wy en moeten oock terwyl niet stille staen:
Maer toonen onse macht als Edelen vromdadigh.
- H.L.v.C. Dees booz- gewoone reen en is niet eens beradigh.
So langh ick voeren kan dees klingh tot dienst van 't Land/
So langh ick asem schep/ so langh dees stercke hand
Sijn krachten niet beswijckt/ sal ick de geen bescrijpen/
De welck ons Dozst en Graef nu brengen in veel spen.
- H. Wolp. Verradelijck belepd/ datmen gevangen houdt
Een eygen Prins en Heer/ die d'Onderfaet vertrouwt/
En dien die anders seght/en zyn geen eere waerdigh.
- H.G.v.Y. Dats recht na myn sin/ Heer Wolphert/ u reden vaerdigh/
Ghy wonder wel bepaelt. H.v.Z. De Ridderlijcke Stam
Coont u in't wesen upt/ waer af gh'u oozsprongh nam/
Dan salmen de getrouwighepd eerst gewaer werden.
- H.L.v.C. Men sal nu kentlyck sien wie tot 's Lands dienst volherden.
't Sa Mannen/ hier en dient in't minst niet op vertoest/
Eick nu sijn dapperhepd en gaewe wiecken proest.

80

H. Wolf. 'k Sal Velsen met dees hand aen-randen en vernielen/
 En de verraders al als lyveloos ont-sielen.
 H.G.v.Y. Dit is alleen mijn sozgh/ ick vrees de Graef sijn dood.
 H.L.v.C. Mijn Heer en denckt sulcx niet/ de Graef en heeft geen nood/
 Velsen eer vluchten sal eer sulcx hy sou beginnen.
 H.v.Zuy. Velsen 't beclagen mach so wy hem over-winnen.
 H. Wolf. De tijd en tijd het niet/ voozts elck maect hem ghereet/
 Want dees verraderp men nimmer niet vergeet:
 Seven dees schelmen loon nae haer verdiende wercken.
 De Hemel wil de Graef nu inder noot verstercken. (stelt
 My deert's Lands ongheval. H. van Zuy. 't Is wonder datmen
 Gewangen so een Graef/ een vooz-bechter van 't Velt:
 Die menighmael in noot/ in swaer oozlooghs geruchten/
 Sijn vband deed' verbaest velt-vluchtigh henen vluchten.
 Die in het rif behuyft een recht trouw-lievend hart:
 O hemel watmen hoorz! dat die verraden wart.
 O nickerlijck bedyft! hoe is dit by gekomen!
 Ghy die ghesproten zyt/ verrader/vanden vromen/
 En 't eerelijck gestacht/ begaet nu selfs een saeck/
 't Geen ons na-volgers al sal strecken tot een waeck.
 V adelijck gemoed hoe heeft die 't durben dencken/
 Dat ghy d' Inlandsche Dozst so schand'lyck soeckt te krencken!
 Wat ist 't geen dat ghy soeckt! ghy waentet al vooz wint.
 Ziet toe / o Velsen siet! wat dat ghy nu begint:
 Den Hemel sal dees daet niet ongewroken laten/
 Hy sal tot u verderf verwerken d' Onder-saten/
 Die d' ongehoudenhepd van dees verraderp
 Sullen steeds wzeecken dan tot spijt/ on-eer vooz by.
 Nu vaerdigh in 't geweer/ dooz sidderlijcke krachten/
 Op dat ons goede Graef verlossingh mach verwachten. Binnen.

Men maect binnen een groot alarm, H. G. van Velsen vlucht met
 de Graef over 't Fonneel, met de andere Edelen. Eenige Naer-
 ders, Water-landers, Kennemers, soecken in 't vluchten de Gra-
 ve te verlossen. In 't vluchten spreeckt de Graef:

G. Floris. O Hemel siet u kneecht/ doch soo angstvalligh suchten.
 H.G.v.V. O neen verrader neen/ ghy sult mgh niet onvluchten.

Binnen zijnde, word de Graef door-steecken: ende H. G. van
 Velsen komende verbaest uyt met een bloedigh swaert.

H.G.v.V. **N**D is de waeck volbrucht/ nu is het geen begaen
 Daer ick soo menighmael met lust heb na gestaen.
 Leght daer/ o schender valsch! eer-roover van mijn leven.
 Dees hand heeft het bestaen/ dooz dees hand most ghy sieven.

Mar waerts blucht ick nu heen? het land is heel in roer:
 Doet weer dees vuple daet om 't segghen van een hoer.
 Ick vrees voor ongemack/ sy zijn mijn op de hielen:
 Dit scherp gevulde stael de Graef heeft doen ont-sielen.
 Ick wijck op Croonenburgh door opgefette wil/
 En sal in eenighepd voor wyl mijn houden stil.

Bianen.

Twee Edelen van 's Graven volck in 't geweer, met eeni-
 ghe stommen, de welcke daer na de Grave over
 't Tonnel dragen, doot zijnde.

I. Edelman.

O Wanckelbare rat des krancken avontuurs!
 Hoe wonderlijck u spil/ draept alle stoud' en uurs.
 Berrader blust ghy nu u lust na wel-behaghen?
 Is dit de prop alleen/ daer ghy hebt na gaen jaghen?

Hollandsche Doxten treurt u Grave leyd vermoort.
 Het land ver slaghen is; in 't bloed leyd hy versmoort.

Ick sweer hy d'hemel siet/ en merckelijcke eden/
 Men hem verbolghen sal in Landen en in Steden:

En eer niet rusten dock/ myden geen tegen-stoot/
 Dooz datmen hem dan vind' 't zy levendigh of doot.

Een Graef vermoorden/ ach! 't is niet om te verschoonen.

2. Edelm. Te recht soo 't spreek-woord sepd/ 't quaet sal syn meester loonen.
 Nu matight uwe reen. 1. Edel. De rijd my valt te langh.

Hoe krygen wy dien schelm (ter haest noch) in bedwangh?
 Hy is nu al gevluht en verre upt ons handen.

2. Edelm. O neen/ ten kan niet zijn/ hy is niet upt den Lande.

1. Edelm. Een moorder vlucht ter pl/ waer hy het beylichst siet.

2. Edelm. Verbaesthepd sal het doen dat hy kan vluchten niet.

1. Edelm. Meent ghy mijn Heer dat sy op and're plaetsen slapen?

Ick ducht dat 't hiele land is nu althans in d'wapen:
 Der volghen hem met macht dooz openbaer geweest.

Hier komen se en dragen 't lichaem.

Siet hier/ aenschout doch eens/ hoe dat den braven Helt/
 Met een te dzoëve sleep hier werd voor hy gedragen.

2. Edelm. Dit Lijck mach pder een met tranen wel beklaghen.

Der slagen is de Graef/ maer syn beroemde saem

Sweeft dooz de wolcken heen/ en eeuw'lijck sal syn naem/

Om dese moorderp/ althans leven gestadigh:

O Hemel zyt syn siel in 't upterste genadigh.

Cy mannen houd wat stil/ en gaet in vree terfont.

1. Edelm. O Graef ghy zyt gherust/ en deereelijck gewont.

⊙ hart

52
2, Edelm. O hart berharde menschen/
Als trouweloos/ en vzaeght na wet of reden:
Waer na soo gady wenschen?
Waer toe ghebuyckt ghy dese gruwelheben?
D Siel gerust/ leefden in lust/
In volle maet en weelden:
Maer ghy te vaster/
D Staet en Naem dooz laster
Comt af-beelden.

1, Edelm. De reuckeloose sinnen/
De moedighepd van Dessen ongestadigh/
De Graef heeft doen versinnen/
Gedood/ ont-sielt met pynen ongenadigh.
Derradery/ die hadden sy
't Schijnt vast op hem ghesloten:
Leyden dees laghen/
't Geen wy (eplacs!) beklagen
Met veel Gzooten.

2, Edelm. Dessen dees snoode wercken/
Dersprepen hem/ waer wilt ghy henen bluchten?
Waer mee wilt gh u verstercken?
Ghy hebt hulp noech macht/ wat sult ghy suchten suchten?
D roem/ u eer/ is nu ter neer/
Heel schandelijck gevallen.
Wat sal 't u baten?
Eick een sal u verlaten
Dan ons allen.

1, Edelm. De wzaeck op u sal komen/
Waer gh' u verschuyt in alle werelds hoeken:
Ader heeft vooz-genomen
Te wzecken dit/ gaen u dooz bloeck verbloecken:
De Ed'len al/ dooz luyd gheschal/
Willen dees daed nu wzeken:
Moest ghy de Grave
Verboeren als een slave
En dooz-steecken?

2, Edelm. Onmenschelijck bedyff: o Ed'len als tyzannen!
Wat is u winste nu? te zyn eenwich verbannen
Wt 't Graeffelijck gebied. Wy zyn nu sonder Heer
En hoost. 1, Edelm. Den Hemel en gedult dat nimmermeer/
d'Alwetenshepd des Raeds sullen hem soo besetten/
Dat niemand 't zy wie 't is het konnen sal beletten.
Vzaeght treurende wy wech des Graefs bebloede lijf.

Sy draghen weder het lichaem binnen.

2, Edelm. Graef Flozis ick geboel dooz 't upterlijck bedyff/

En 't woelen van mijn geest met kommerlijcke pynen/
 Dat ghy in mijn ghedacht noch dick wils sult verschynen/
 Dus laet ons gaen besien hoe 't nu staet met de saeck.
 1. Edel. Hoe anders? pder een sal om 't seerst roepen wzaeck.
 Crygen wy hem dooz list of eenigh loose treecken/
 Het sel ons aen geen wzaeck te doen (meen ick) gebzeecken.
 Beyde binnen.

Heer Harmen van Woerden, en Heer Gysbert van Amstel, verbaesdelijck vluchten.

H.v. Wo. 't **V**luchten is ons best. H.G.v. A. Waer henen doch gevlucht?
 Ick ben verbaest: ey hoort hoe 't woelige gerucht
 Van 't volck is op de been/ soo kenmers/ Water-landers/
 En die van Paerden mee. Hoe nu toe? H.v. Wo. Wel hoe anders?
 Gaen dolen achter land/ wy hebben hulp noch raet.
 H.G.v.A. Ghy hebt my (ach!) verlept tot dit begangen quaet.
 Ick bzeese dat het volck ons haest sal over-komen.
 Het ong' luck is te swaer/ wat dienter vooz genomen?
 H.v. Wo. De tyd berepset niet: lustert ick hooz gedzys.
 Mijn Heef adieu/ leeft langh. H.G.van A. O al te dzoëve krups!
 Wy moeten ballingh zyn/ ons daer toe gaen berepen:
 En trooff loos henen gaen/ ons daden wel beschzepen. Binnen.

F A M A., of 't Gherucht.

DEn Delscr Heer soo haest als hy 's volcz groot gherucht
 Gehoort heeft/ is verbaest heel stillelijck gevlucht
 Op 't hups te Croonenburgh/ om hem daer te verstecken.
 Doch al 't gemeene volck sochten 's Gzaefs dood te wzecken:
 Beleggen met veel machts dees sterck besorgghde plaets/
 Waer hy hem in onthiel/ en dooz belepd en raeds
 Hebben dat selfde hups nae kort heleggh ghewonnen/
 Waer Delsens grootste straf nu noch maer is begonnen.
 't Land is in rep en roer/ al d'Adel vluchten heen/
 Eick een wert achter-haelt/ geboert in Land en Steen:
 En Delsen is gebracht met groot gedzys nae Lepden/
 Waer hy op mozgen sal syn vonnisse verbedden.
 Sijn trouwen eel geslacht moet vlieden vooz de wzaeck/
 Die 's Gzaven volck begaen over dees dzoëve saeck.
 Den tijd ick noch verwacht hoe dit spel af sel loopen/
 Ick bzees veel Adel sal 't ten dierste noch beksopen. Binnen.

Goet=

Goet-h. **C**onfrater nou mogen wy spreken/ sonderlingh huyten gissen.
Maer hoe wonder is 't spul af-gheloopen? Luyfter-v. Dat en
kon niet missen:

Ick hebt jou langh espelt al op dat selfde pas.
O bloed/ hoe komen de Hepl gen nu om haer Was.
Sonde draecht op haer rugh haer strafen eppen teecken.

Goet-h. Maer wie sou hem verhoen vooz sulcke loofe treken/
Gelijck ons nu ter hand soo schielijck is ervaren? (Waren.
Seght eens nam ghy 't soo qualijck wel? Luyt.v. 't Sinne draoge

Goet-h. Docht ghy 't dat het de Graef met 't lijf bekoopen sou?
Luyt.vi. Ick docht wel dat het hiel bedroefd af-loopen sou:
Sulcken over-daet kan niet slecht lijck zijn gewroken.

Goet-h. Ick docht dat hem de macht soud hebben gant sch ontbroken.
Vermoorden! neen Confrater dat had ick noyt gedocht.
't Geloof niet dat Delsen 't soo wreed'lijck heeft gesocht:
Syn meningh 't niet en was/ syn handen soo te scheunden.
De raed waer/ nae 'k verstant/ hem naer Engeland te senden/
En dat hier syn soon soud komen in 't gebiet.

Och lacy! dat verschoont Delsen in 't minste niet:
Hy was de gene niet die sulcx behoorde te slechten/
Want niemand mach vooz al syn eppen selver rechten.

Had hem de Graef hier in te huyten pets gegaen/
Hy 't recht daeromme oock niet konnen sou ontstaen.
Men mach in sulcken schijn niet wesen Schout en Schepen/
Hier in heeft Delsen hem te leelijcke mis-grepen;
En 't is al 't geen men hem sal leggen op syn broot.

Luyt.vi. De overdaet des Graefs waer oock al vyz te groot/
Den Hemel wilde sulcx doch ongestraft niet laten.

Goet-h. Wy moeten in vyzighepd hier een wepnighje praten/
De Graef heeft schult dat hy syn onder-saet ont-eert:
Delsen mis deed/ dat hy soo stout'lijck over-heert
Syn rechte Lands-heer/ die hy trou had gelwozen.

Luyt.v. Somma met Delsen is het spel nu als verlozen/
Hy sit op Croonenburgh (nae 'k hooz) wel vast'lijck beset:
Vooz-seker raecht hy daer heel seckerlijck in 't net.
Al had hy vlogels hy kant ont-bliegen noch ont-swenmen:
Sulcke wat ren/ sulcke vissen/ soo salmen d Hooghmoet temmen:
Die misdoet maet boeten/ en had' hy niet mis daen
Hy behoefde niet te sorgen.

Goet-h. Wel Luyfter-winck wel aen/
Luyt.v. Had' Delsen syn trots ongewzooken laten vlyven.
Wie sou tor syn geval/ dees schant-bleck dan wpt-dryben?
Soud' men sulcken dingh ongemerckt laten deur-staen?
De Grave mocht daer nae/ nae eppen wil te keur gaen

Hy meerder van het Hof van wack' re Staet-juffrouwen:
 Neen/ neen/ Goet-hart neen/ soo moeten 't hier niet vrouwen/
 Het sou niet tieren/ daer geen straf is/ is geen eer.
 Dat de Graef aen Delfen mis dee/ is seker/ maer dat hy weer/
 (Somen hem in sulcx na recht niet en strafte)
 Doodigh diergelijcke on-goddelijcke/ vrouwe krasste.
 Sou moeten pleghen/ hy vrouwen kupsch aengaende/
 Dat suldx bewysen niet/ noch met niemand houden staende.
 Cens is niet/ eer hy 't met den tweeden sou hebben bestaen/
 Sou hy hem wel dapper (meen ick) hebben beraen.
 Waert nu niet beter (on-partpdigh ghesproken)
 Dat Delfen sijn leet niet en hadde ghesproken?
 Wat is het gene dat hy alsins verwacht?
 Een ynnelijcke dood/ een ont-eeringh van 't geslacht.
 Heeft hy niet met sijn staet/ in raserny dees Landen
 Gebracht? en sijn roem gemaecht gantschlijck ter schanden?
 't Is tijd/ laet baren dat/ komt gaen wy t' samen heen/
 Sien hoe 't in 't Hof al staet. Goet-h. Ick bender mee te vreen.
 Beyde binnen.

Goet-h.

Luyt. vi.

De wel-geboren Mannen, ofte 't Gerechte, sittende ter Vyerschaer, en spreekende 't vonnis over Velsen. Drie spreekende, en eenighe stommen. Cepier.

Preses, ofte eerste Raed.

W die dooz Gods belepd/ tot Rechters sijn vercozen:
 En yder/recht en straf/ moet doen/ na 't sal behoozen.
 Ohp Heeren 't geen men voort sal grype hy der hand/
 Is 't ghene welck om treurt het gantsch vereenight
 Men hoozt met scharpe pijn straffen de wree hoofdader/ (Land.
 En tot verdiende loon/ beloonen den verrader.
 Het teelt/ eplacp! siet/ veel d'roevigheden swaer.
 So langh den Adel leeft/ soo lijden veel gebaer.
 Dooz best mijn Heeren ist wy Delfen staer ontbieden
 Hier voort 't Gerechte recht. P. r. R. Men moet d' onheplen wieden/
 En geven loon na werck/ gelijck hy heeft verdient.
 Wie had dit opt ghedacht? hy/ die de beste vrient
 Was in des Graven sin: na-maeghschap/ bloed-verwanten/
 Most die dees d'roeve telgh jupst onder vrienden planten?
 De haet nam hy te hoogh/ vermits het niet betaemt
 Hem selfs te rechten/ hoe groot hy is besaemt.
 Het vonnis bzenght het mee dat hy sal moeten sterben:
 d'Aen-hangers inde raedt de doodt oock al be-erven.
 Tot 't negenste lidt soo sal 't gheslacht gebannen sijn
 Mt 't Hollandsche gebied. 2. Raed. Men dient in dese schijn

2. Raed.

2. Raed.

3. Raed.

De saecken wel te recht en wylf'lyck t' over-legghen.

Wat antwoort ghy Heeren op dit mijn doen en segghen?

Pref. 1. R.

Het best is dat hy straxr gebzacht werd vooz den Raed.

2. Raed.

Ick vind' het oock geraen. Pref. 1. R. Men datelijck dan gaet.

Seght Velsen hy verschijnt. Cepier. Mijn Heeren t' sal geschieden.

Pref. 1. R.

Gaet voozt doet hem de weet/ de Raed sulcx doet gebieden.

Hier is een weynigh stilte, Velsen komende voor den Raed.

H.G.v.V.

Ghy Heeren t' moedigh rif t' gheen ghy vooz ooghen siet/

Streckt alles tot u dienst/ soo langh als ick geniet

Den asen in dees hofst/ soo langh sal ick belyden

Datmen my wreedelijck ontschuldigh komt bestryden.

Wat meent ghy Rechters/ die geseten zyt ter Banck

Te oordeelen den mensch? wat sal zyn doch de danck

Pae dees verloopen tyd? maer schrycken en oock beven/

Dat ghy een man t' onrecht wilt helpen om het leven.

Wie isser inde Raed sulcx hem bejegent waer/

Hy het niet wzecken soud' t' genomen dat dit maer

Bejegende ten deel u bloed/ ofte na-Beven/

Soud ghy t' gedoogen? neen/ eer stercker weder streben/

Om dese trotsse trots geschiet aen uwen vziend.

Wie isser die soo stout van allen hier op diend?

Ghy swyght/ u eens bedenckt/ of ick geen rechte reden

En had/ op die geen die welke soo waerde leden/

Onnoosel in dit stuck/ soo krachtigh heeft ont-eert?

Dat t' my/ als ick t' bedenck/ noch seer inwendigh deert.

t Was eppen vleesch en bloed/ geen verre vziend noch magen/

Geen nae-Deef/ maer mijn siel/ mijn eppen: t' beklagen

En helpt nu niet. Ick sweert/ waerlyck/ had ick dit seyt

Piet na mijn wil volbrocht/ t' sou nach zyn aen-gelept.

Wat is des Raeds bekeer/ dat ick hier moet verschynen?

Pref. 1. R.

D' daden wysent upt. H.G.v.V. Wel doet my dysent ppenen/

Ick sal t' geduldelijck verdzagen tot den end.

2. Raed.

Hoe waert ghy soo berooft van sinnen af-gemend/

Dat ghy de Graef u Deef soo binnich ginght vermoorden?

H.G.v.V.

My docht na recht en reen dat sulcx hem toe-behoorden.

Pref. 1. R.

De straf quam u niet toe. H.G.v.V. Het toomeloos gemoedt

Dick wils niet lijden wil/ het geen men aen hem doet.

Pref. 1. R.

Had ghy van wil geweest/ u trots so te beheeren/ (ren/

Ghy had geclaegt aen t' Recht. H.G.v.V. Verstaet/ ghy Edle Hee-

Dit ons heraedslach waer: Dat is de smoode Graef

Te rucken aen een spd/ en voeren hem als slaef

In heym'lijckheden stil/ naer Engeland gevangen:

Dat waert? t' gemene volck quam ons so nauw bevangen/

Dat ick van t' Mijnder Slot/ most vluchten metter vaert:

Su volghden my seer snel/ het swack krachtloose Paert

Struyckelbe in een sloot/ waer op dat was gelegen
 De Graef: ick wzaeck volbrocht/ en heb terfont de begen
 Detoghen van mijn spd' hem opter daet ontstekt:
 Spyngigh haestigh upt te weegh. Ter selfder stond gebiel 't
 Dat ick/ als moedeloos/ op Croonenburgh most bluechten.
 P. 1, Raed Delsen verdiende straf mooght ghy nu wel besuchten.
 H.G.v.V. Waerom? om dese daet? vooz wie wert ick bekent? (schent?
 P. 1, Raed Dooz een verrader. H.G.v.V. Is hy veel beter die d' Onder-saeten.
 3, Raed. Soudmen soo snooden stuck in 't goet wel ober-wegen?
 D woorzen gelden niet. H.G.v.V. 't Is waer ick heb volcregen.
 Mijn wil en wensch: in u staet alleen 't recht/
 Doet met my wat u lust. 2, Raed. D woorzen trots ghehecht
 Konnen vermozwen niet des Rechters trouw beraden.
 H.G.v.V. En isser Heeren niet vooz mijn eenigh genade/
 Dat vzaegh ick u in 't kort/ spreckt alles doch een woord?
 P. 1, Raed O neent. H.G.v.V. Delsen/ eplaes! nu siet ghy rechte voozt
 De danckbaerheyp van 't Hof/ van uwe trouw upboeringh/
 De sorggh vooz Land en Staet. Wat heeft mijn siel beroeringh
 Wel eertijds baeck gehad? Ick was alleen de geen
 Diemen vertrouwden wis/ 's Lands mid'len groot en klein.
 't Is waer ick heb misdaen/ de doot den ick oock schuldigh:
 En wil nae 't vonnis wijst/ die syden oock geduldigh.
 Ha stidderlyck gemoed! Ghy Heeren/ soud u hart/
 (In 't anders had gegaen) mijn pijn en bitt' re smart
 Gewoocken hebben/ soo u sulcx had' vooz geballen?
 Ick denck wel neen: isser wel een uws allen
 Die den onkupschen Dozt had' derven spreken aen?
 Doch 't schijnt een Onder-saet moet wesen onder-daen.
 Hoe kon dit zyn verschoont? hy die met schoone reden/
 En met bebeyns d' gelaet/ op Croonenburgh quam treden/
 Ce nutten 't noen-mael hy mijn onnoof 'te vrouw:
 Verkrachtense/ o spijt! men hem noch eerlyck houw.
 't Zy Dins/ 't zy Graef of Dozt/ die d' ingestelde wetten
 Sels over-treed/ die gaet hem eene kroon op setten/
 Die menigh honderd jaer syn nakom'lingen smart.
 Dit selfde deed de Graef: O hart verharde hart!
 O hoofheyp ongemeen! datmen so kupsche leden
 Soo gruw'lyck heeft gheschent: datmen soo kan besteden
 Dit dulle raferny/ dooz gaplighed syn lust.
 Doch 't wepg'ren van syn Boel heeft hem gemaecht ontruff.
 Ghy Rechters oordeelt recht/ en merckt eens op 'r ont fouwen/
 Waer vooz sou ick de Graef syn Boel en Hoere trouwen?
 't Geslacht en 't eel gemoed/ waer al te vroom en kups/
 Dat ick alleen een bleck sou zyn van Delsens huys.
 Stiert mijn onwetend' heen in verr' gelegen Landen/
 En onder-wyl/ O spijt! soo bzacht de Graef tot schanden

Mijn hups/mijn troost/mijn heyl/mijn eere en mijn goet/
Daer 't noyt pers weder-voer van last en tegen-spoet.

Prof. 1. R. 't Gerechte dat vereyscht dat ghy sult moeten yden.

H.G.v.V. Sal niemand my dan van de barre dood bezwyben!

Sterben! ha sterben! dees Ridderlycke geest
Is noyt van 't Schelms geslacht oozspronckelijck geweest.
Delsen hier volght de straf van 't gheen ghy hebt bedreyben/
Delsen nu naeckt de stond/en 't eynde van u leven.
Het smeken my niet helpt/ vermits de wyede moozdt/
Men seght noyt diergelijck in 't leven is gehoort.

Sal dese jonge doxt in spne lentens jaren
Begeben Dziend' en Maegh/en vzoegh ten grave varen!
Op reuckeloos beleyd! 't is waer/had ick hem schoon
Daer Engeland geboert/ dan 't werde my verboon
Dooz 't groot besach des volcks/die met ernstigh begeeren/
Sochten haer Graef en Heer met vyfhep te vereeren.
De Graef is dood/'t is waer/vermits my doe ontbrack
't Wech vluchten/ick hem doe ter hieter daet doozstack.
Recht kloeck Romeyns bedryf/dat ick selfs heb gewzoken
Mijn leet te recht geschiet. P. 1. Raed. Wat reden werd gesproken/
O laster vande Graef! ghy Heeren onse Wet
Is datmen dese Man niet langh gebanghen set/
Maer morgen inder haest met dese saeck voozt varen.

H.G.v.V. 'k Bemerk wel dat ghy sult in 't alder-minst my sparen.
2. Raedt. Verrader swijght. H.G.van.Vel. Ich moet/ich sie het moet so zyn.

Prof. 1.R. Men u oock straffen sal met d'alder-swaerde pijn/
Diemen noyt heeft in 't Land sien eenighsins gebreken.

H.G.v.V. Den dagh doe ghy 't beginght mooght ghy nu wel betreuren/
De daet u wel genoeght dat ghy dit hebt bestelt.

Prof. 1.R. Daert voozt/te langh ghy toeft/mijn Ziel ghy meerder quelt/
Doet my wat u gebalt/ ick moet de straf gedoogen.

Prof. 1.R. 't Sa Mannen sluyt hem vast/bzenght daetlijck wpt de oogen
2. Raedt. De Moozder vande Graef. H.G.v.Vel. Doet al wat u belieft.
Delsen terstont u straf hier van ons werd gebzief.

H.G.v.V. Mijn Heer de President belieft het selfd te lesen.
Prof. 1.R. Hemel wat wil dit zyn! ick ben vol anghst en vzesen.

Lefende het Vonnis. Het rechtbaerdige Recht/epscht dat op morgen zy
D dood verkondight/ en de straffinge daer by.
Ghy sult na 't Vonnis wyft in een Con zyn gefloten
Dol scharpe nagels wzeet/ worden gerolt gestoten
Langens de Lepdsche Stadt/en na de ppenen groot/
Salmen u hzengen stracr van 't leven totter dood:
Stellen u lijf te pronck tot spys der wilde Dieren/
Die om 't Verraders aes sullen als Leeuwen gieren/
Dits 't geen het vonnis epscht. H.G.v.V. O wzeethep ongemeen/
De Rechters harten zyn verhart als stael en steen.

2. Raedt. Doortz seggen wy bertreckt. H.G.v.V. Eplaes! ick leg gedoken/
't komt al van 't eenigh woord 't geen dat ick heb gesproken.
H. G. v. Vel. binnen met des Cepier. 2. Raedt. 'k Derwacht de uur en stond/ tot komt de leyde doot/
Die my sal schynlen doen in d'aerdens swarte schoot:
Ick noch mijn selver troost om dees straf te ver wachten.
Hoe speelt de wzaeck eplaes! in sijn snoode gedachten?
Ghy heeren het is best datmen 't al metter vaert/
In tijds 't haestigh bestelt nu wy hier zyn vergaert/
Wy dunkt het wel vereyscht. P. r. R. Komt laet ons treen na binnē/
Op dat wy dese straf op 't spoedighste beginnen. Alle bin,

Goet-hardt, Luyster-vinck, wederom uyt in den rouw, daer
nae de Boer met een spar.

Goet-h. **T** Gerucht verspreet hem nu dat Delsen is in hecht.
Luyt. vi. Dits 't gene dat ick u so dickwils heb gescht:
Boer. Wat heeft hy nu (ey seght) van sijn daden en gloyp?
Boer. Zy-gat/so moster gaen/'t isser nou al victoyp/
Boer. Nou bin ick hiel gerust. Goet-h. Hups-man wat isser geschiet?
Boer. Dat weetje wel. Luyt. vi. O neen! wy weten 't niet/
Boer. Ep seghtme Cammerae! wy hebben groot verlangen.
Boer. Croonenburch is in. Goet-h. Croonenburch? Boer. Ja. Luy-
ster-v. Is Delsen gevangen
Boer. Of is hy doot? ey seght! of eenighsins gewont?
Goet-h. O neen hy is niet doot/hy is kloech en gesont/
Ick heb hem selfs esien/bin ick het maer recht waerdigh.
Boer. Wat seghtje van de Boer? wel dat komt seker aerdigh/
Boer. Hoe is 't doch toe gegaen-met kracht en met gewelt?
Boer. Jaet seker/louter bygat. Luy. vi. So isser qualijck gestelt.
Boer. De principaelste Cadetten zyn levendigh gekregen.
Goet-h. Dat is recht/God is sulcke Derraders tegen/
Boer. Die heeft haer so veel gelucks niet laten verwerben/
Boer. Dat hysse als Helden inde Wapens het laten sterben.
Luyt. vi. Van de Graef van Cleef hadse garen gesalveert/
Boer. Doch hy moster laten/want hy worde overheert.
Boer. Die van Haerlem hebben de Heer van Benscop aen haer kant/
Boer. Die van Voordrecht hebben Heer Hurch van Baerlandt/
Boer. De kennemers hebben Willelem van Ceylingen tot haer/
Boer. En die van Leyden hebben Gerrit van Delsen/die Woordenaer/
Boer. Die van Delft hebben Heer Willelem van Zaenden/
Boer. Craepenhoyft is by hem/daer wy flug of vermaenden/
Luyt. vi. Hoe hiet hy de Graef (jy wetet wel) van Cleef.
Boer. Weetje niet Hups-man waer Harman van Woerden bleef?
Luyt. vi. Dyaeghje nae die? die en isser niet geweest.
Boer. Gysbert van Amstel mee niet? Boer. Ho! ho! die Geest

Is langhe tjd te Landen al uyt-gestrecken.
 In Heeren/ mijn bootschap is aen jou hiel gebleken/
 Nou wil ick sien of ick na Leven kan geraken.
 Ha Leven? wel Boest wat wilje daer toech maken?
 Delsen sien dooden/en sien hoe hy 't al sel kinnen herden/
 Hy is verwesen/en nae 'k hooz/so sel hy gerolt werden
 In een dichte Con/die rondsom is met scharpe spijkers dooz-slagē.
 Confrater wat duncktje/osmer me gingen/en dat oock sagen?
 't kan ons nou beuren/willewe daetlyck varen heen?
 Alle dit beganghen werck laghime langh op me leen.
 Laet ons dus heen trecken/is 't so den tjd selt leeren.
 Adieu Hups-man/ wy wetent jou danck. B. Adieu ghy vrome Heerē.
 Clementen nou ick na 't Hof toe/en sollifieren daer
 Ha 't Beulschop/ ick selt licht krygen veur een aer.
 Ick ben een rustigh Carel/ 'k heb handen aen men narmen/
 Een Hart so groot als een hups-kool/so dat ick inne darmen
 Te eubelyck bin goet/as icker iens begin na te staen/
 Se sellender/ weet ick wel/ in 't minst niet op beraen.
 Mijn ouwe Bestevaer haddet Officy oock verwurben/
 Daer hy het vzoegh syn naers esloten/en is haestigh gesturben.
 Doe gavenet mijn Daer/dan doch die hadder gien sin toe/
 Die waer in 't sien van mijn Bestevaer al van 't begin moe.
 Hy verdiende dickwils veel silver en gouwe dypen/
 Die hy op een stapeltjen in syn trerooz gingh op slupten.
 't Is een gemakelijcke dienst/wy winnen gelt als slyck/
 Niemand in 't hiele Doz sou wesen mijns gelijck/
 En souje hpgat bzageren trots eenige Stee-Jonckers/
 Die dickwils met een kliebt maken/so veul gestonckers
 Datse mienen dat elck veur haer wijcken moet/
 En wepgertme dit de Stadt/ ick seg hy my geen gelijck en doet.
 In plaets van so een spar/hpgat een wepse degen/
 In kom ick aen't Officy/ ick sel Delsen achter syn cozn vegen/
 Dat hy 't in seven jaer niet weer gedencken sal:
 Of kon ick as sommige de Colf slaen na de bal.
 Wat hettet te bedupen/elck sel om 't seerste loopen/
 Dattet noch om hondert gulden te doen waer/ ick sou't kooopen/
 Die wil icker aen vermallen/ al waert noch vyz wat mier:
 Wy hebben vzoegh hepligh-abont/ siniddaeghs gedaen/ byme sier/
 Dat kostet na toe/ 't is een dingh datme recht sou passen/
 't Wercken bin ick al moe/ altyd oock te sitten inder affchen/
 Der waer loosen myn tjd/ 't is best dat ick na Leven spoe/
 En wagen een blaeuwde scheen/dit leegh loopen bin ick al moe.
 Ick sel mijn paes-pronck aen trecken/ en treen wacker over koten/
 Se sellen depncken hoe komt die Edel-man so an stoten/
 En jupst selt een kinckel wesen/ gebozen in 't veen/
 Had icket slechs werch/ ick waer hiel wel te vzeen.

Goet-h.
Boer.

Luyft. vi.

Goet-h.
Luyft. vi.

Deul woorden vullen geen sack/ niet waer jy hosse Meypden?
 Sou mijn malle praet jou niemendal verleyden?
 Ick heb splint/ ick heb 't daermen de hotter om koopt/
 Deul linnen/ veul wollen/ in kisten op-gehoopt/
 Doch wel een hondert mand turf om vper of te stoken/
 Ick leef in mijn eenighepd/ 'k verstaeme gewelbigh op 't koken/
 Soo een loutre Schinck/ of hzaen-bont/ die moptjes bedroopt met
 vet/

En somtijds een mope mept te vernefelen op het bedt.
 Hoe na as icket Offici heb/ seljer dan wel na steyg'ren?
 Dan heb ick mijn sin goock/ dan sel icket jou wel wepg'ren/
 Je most nou al toe tasten/ streckter toe jou sinnelijckhepd/
 Want mijn hroeck moet grooter/ of ick moet aen de Mept.
 Mijn huys is gestoffeert trots ymand in het Langt/
 Doch wel duy'senden op renten/ eert-me vyz vooz een Sangt.
 Wie weet wat heyl' ge dagh jou van me kan gebeuren/
 In as ickje dan ontsnap/ 'k wed dat jy dan wel sult treuren.
 Pou/ as ick het versoecken sou/ dan isset meer als tyd/
 Ger ick deuse schoone dienst noch vooz mijn neus word quyt.
 Gedien dan alle gaer/ dat kostje heen na Lepen.
 Pou/ 't wyl icker sin toe heb/ moet ickmer toeberopen.

Bin.

Gordynen toc-gedaen, Velsen slapende inde ghevanghe-
 nisse binnen Leyden, Grave Floris hem ghe-
 wondt verschynende.

G. Floris.

Hier komt d'Hollandtsche Graef/ bebloedt/ ghequetst/ vol wou-
 den/
 Ontsielt/ vermooydt/ eplaesl nu toom'loos onghelonden.
 Waer schuypt ghy Velsen nu/ die my strengh hebt ghedoodt?
 Geknebelt op een Paert/ in 't strupck'len van een stoot?
 Derrader! d'Hemel duydt op u een wonder teken/
 Dat ghy u eyghen Graef so gruw'lyck hebt dooz-steken.
 Ick rust in 's Hemels Zael/ u Ziel noch stout'lyck hzomt
 Om dese mooyderp/ aenschout doch wie hier komt
 So narelyck bebloedt/ dus met ys-konde heenen/
 Daer 't gantsche Graeflyckhepd mijn dood daeg'lycks beweenen.
 't Is waer/ ick ken het wel/ hier doch te recht op let/
 'k Had wel u Vrouw onteert/ mijn wille was mijn wet.
 Had nyt u byple mond niet dese laster-reden
 Doort-gekomen/ 'k had' de daedt in 't minste gaen besteden.
 Waer is u groote macht daer ghy op hebt gestaen?
 Alles geblycht/ en leght swarelyck hier gevaen.

Doet

62

Doet open u gesicht/hier staet nu voor u ooghen
Die in mijn soetste rust van Amstel is bedroggen,
Wzaeck Hemel! scheurt en schent/ en wreecht dees moozdery/
Derrader! 't end' u naecht/ ick ben van pyne byp. Binnen

Heer Gerrit van Velsen ontwakende.

H.G.v.V. **W** Aex vlucht ghy! Flozis seght: blyft staen/loopt verder niet.
Het oogh is gantsch ontwaecht/ ick ben 't die u verriet.
Had ghy u Boel en Hoer doe geen gehooz gegeven/
Ghy hadt ghevoelt geen pijn in 't eynde van u leven.
O schender! uwe schim in 't licht hier nu verschynt/
En maecht wacker/wacker zynde/stucx ghy verdwijnt.
Ghy hebt nu loon na werck/na uwe vuple lusten/
Keunt ghy (of woogt 't gemoet?) noch inder aerdt' niet rusten?
Wat wil u koude rif dat sp' mijn slaep verstoort?
Wat is 't geen ghy verwynt/om dat 'k u heb vermoort?
My rouwt de daedt noch niet/in zp stontd te beginnen/
'k En soud na laten/maer u moedigh strackx verslumen,
Mijn Vrouw/ mijn liebe Lief/leefden in stille vree/
Ghy brochtse in 't verdriet: Flozis u naecht een wee/
Een wee 't welck hier oock blyekt/dat d'onder-aerdsche zielen
Met volle vzeughdigheen/na u (o Grave!) krielen.
Wat sweeft ghy hier ontsint/tusschen d'Hemel en Aerdt?
Blyft/blyft! of daetlyck vaert by haer ten grave-waert.
Ick heb de wzaeck volboert na wensch en wel-behagen/
Ghy/met het gantsche Landt / u val wel mooght beklagen:
Doch 't gingh naer onse wil/'t is waer/ ick leggh hier vast
Aen ketenen geboept/met sware over-last.
't Gherechte heeft ge-epscht dat ick sal moeten sterben.
't Is my genoegh/dat ghy geraecht zyt in 't verderben.
Flozis ick ben gerust van 't geen ick heb gewoicht/
Laet my in veplyghepd/wzaeck is nu heel volbroecht.

Velsen na binnen keerende inde gevangenis?

De Boer ofte Scherp-rechter uyt met een Ton vol
spijckers gheslaghen.

Bo.of Sc. **W** At duncktje goe lypden/is dit niet een schoone deurluchtighe
kamer
Deur mijn Heer van Velsen! soumer oock wel bequamer
Deur sulcken dapp'ren Ridder kennen maecken als hy is?
Nou bin ick een aer Man/'t gaet deur wyndt/'t mach niet mis.
't Selmen verwond'ren hoe hem Velsen in 't lest sel houtwen:
't Is seker een quaet stuck dat hy het gebrouwen/
So een Graefte vermoorden?'t is geen klypne saeck:
Want 't gemiene volck dat roept te hebben wzaeck/wzaeck.

I

Hoe

Hoe supber sullen nu al sijn Confraters knicken?
 Die niet gebangen is/ moet strack uyt 't Land wijcken.
 't Loopten nou by bande rooster hiet en warm/
 Hoed' ren/ Capoenen gasien Delsen: maer d'arme Graef sijn darm
 Wuldemien met Beppen speck/ al wast al ongebraden/
 De hongher doet de spijs wel eten onberaden.
 Maer 't halsterich gemoed/ blijft even stout verhart:
 Denckt nou by Delsen dattet haest jon beurt wart.
 Delsen hadje dit allijck wel niet begonnen/
 Soo hoefje niet te vreesen/ dan siet jy bint verwonnen:
 Ick wilde wel dat hy al quam vooz den dagh/
 Daer komt hy aen mettet Gerecht/ my doecht dat ick hem sach/
 Hy gaet schooz-voetend' voort nae 't eynde/ 't is al bon:
 Waer hy nou met huyde en mit hapy/ by prodisy inde ton.

't Gherechte nyt met Velsen.

H.G.v.V.

Ghy die hier naecht Ick siet nae 't leven af-gebeeldt
 Delsen/ die nu (eplaes!) een droef Tragedy speelt.
 Hier is dien Delfer Heer/ die eer in 't stae wapen
 Popt vband heeft ont-sien/ noch noyt gerust gingh slapen/
 Waameer/ 't zy plaets of Stadt/ omeingelt waer seer stout:
 Ick ben de eerst geweest/ dier heeft sijn lijf vertrouwt.
 O Hof! o Graef Ijck Hof! daer in ick lange jaren
 Ben op-geboed/ 'k niet doecht dit my soud weder-varen/
 d'Onhepelen voos en swaer/ dooz 's Graben ongeluck:
 Dooz 't eerst waert niet mijn wil te hand len so in 't stuck.
 Het oordeel is gebelt/ 'k moet my ter doodr begheben:
 Maer Rechters/ merckt mijn reen/ mijn geest sal diek wils sweben
 Dooz by u als een schijn/ en suozren om het hooft/
 Ick en mijn broeder heyd/ want ghy hebt hem berooft
 Dan 't jonge leven/ ach! en raek ick nu me t'onder/
 Kroep ick tot hulpe aen/ dat Blixem en de Donder
 D schewe strack van een: ey Rechters een-mael siet/
 Siet daer u Graef en Heer/ daer/ daer/ en merckt ghy 't niet?
 Staet vast/ O schender! staet/ wat kan ick laes lupt-rechten?
 Ja dat ick as jy waer ick sou noch beginnen te vechten:
 O knecht 't is de pijn waert niet datje soo heul wind breeckt/
 Ick en sie niemand niet/ teugen wie of de geck spreekt!
 Scherp-rechter vat hem aen/ en wilt u haesigh spoeden.
 H.G.v.V. My seggen ghy niet acht/ kan ick nu wel bebroeden:
 'k Sie wel dat ick u hand nu niet ontspinghen kan.
 Wel nu/ moet het soo zyn/ volhzenght u wille dan.
 Scherp-rechter vaert nu voort in 't geen dat u geboden is.
 O Heere sterckt u knecht/ die nu in groater nooden is.

Velsen

Velsen gaende inde Ton leggen , wordt eens of twee mael ge-
rolt, daer na de Ton open doende, vraeght de Boer, of
Scherp-rechter, aen Velsen:

B. of Sch. Hoe benje nou te moed Velsen! kenjer jon toe begeben?

H.G. v.V. Doch ben ick Velsen die Graef Floris nam het leven.

B. of Sch. Een troost'lyck woord. Pref. i. Raed. Inde boom moette mee spy-
kers slaen/

En soo van nieuws begint te rollen weder aen.

Rollen hem voorts nae binnen,

Gordynen toe, vertoonende syn onthalingh.

Velsen ontfanght syn straf, gelyck by heeft verdient.

De Ed'len zyn in noot, vluchten in vreemde Landen.

De som'ghe zyn gevaen : hoe groot of ware vriend,

Wat Bont- genoot van hem, moet vluchten nu met schanden.

COLEVELT FECIT.

Een in't Hart.

Ant Kinnif

16-10-69

Instituut De Vooyt
voor Nederlandse Taal-
en Letterkunde aan de
Rijksuniversiteit te Utrecht